

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

ISSN 1330 - 500X
PRINTED IN CROATIA
0 0 2 1 1

9 771330 5000003

RIJEČNA BOJNA

PLOVNA POSTROJBA U SASTAVU KOPNENE VOJSKE

STEALTH KATAMARANI KLASE HOUBEI

U prigodi
IO. obljetnice Klape
HRM "Sveti Juraj"

Klapa
koja pjeva
s dušom

SPORTAŠI NA DRAGOVOVJNOM
SLUŽENJU VOJNOG ROKA
MOŽEMO BITI I DOBRI
SPORTAŠI I DOBRI VOJNICI

ZAŠTITA ZDRAVLJA

"Stupanj razvijenosti vojne industrije na neki način oslikava stupanj tehnološkog razvoja pojedine zemlje. Uspjeha u ovom segmentu ima, međutim na tom planu se može učiniti više," izjavio je ministar Božinović. Istaknuo je i da će Ministarstvo obrane biti još više otvoreno prema našim proizvođačima vojne opreme i naoružanja i pružati im pomoći te s njima održavati stalni kontakt

SASTANAK S HRVATSKIM PROIZVOĐAČIMA VOJNE OPREME I NAORUŽANJA

Ministar obrane Davor Božinović i ministar gospodarstva, rada i poduzetništva Đuro Popijač održali su 12. siječnja na Hrvatskom vojnem učilištu "Petar Zrinski" sastanak s hrvatskim proizvođačima vojne opreme i naoružanja. Sastanku se odazvalo gotovo stotinu poduzetnika koji se bave poslovima vezanim uz vojnu industriju. Uz njih su na sastanku bili i predsjednik Hrvatske gospodarske komore Nada Vidović, državni tajnik MORH-a Mate Raboteg te drugi predstavnici MORH-a i OSRH-a.

Ministri Božinović i Popijač izrazili su zadovoljstvo sastankom, istaknuli značenje vojne industrije te napomenuli da i Ministarstvo obrane kao i drugi Vladini resori mogu i trebaju učiniti još više kako bi proizvođači vojne opreme i naoružanja bili što uspješniji u razvoju svojih kapaciteta.

"Stupanj razvijenosti vojne industrije na neki način oslikava stupanj tehnološkog razvoja pojedine zemlje. Uspjeha u ovom segmentu ima, međutim na tom planu se može učiniti više," izjavio je ministar Božinović. Istaknuo je i da će Ministarstvo obrane biti još više otvoreno prema našim proizvođačima vojne opreme i naoružanja i pružati im pomoći te s njima održavati stalni kontakt. "Ovaj sastanak me ispunio optimizmom i u ovom ču dijelu, kad je o mjerodavnosti Ministarstva obrane riječ, dati svoj maksimum," kazao je ministar Božinović u izjavi za medije. Napomenuo je i da moramo otvarati tržišta, naše proizvode bolje i više predstavljati u svijetu, otvoriti Oružane snage i za one koji se još nisu uspjeli nametnuti kao proizvođači vojne opreme za potrebe Hrvatske vojske. Podsetio je i da je MORH pred

izradom novog Dugoročnog plana razvoja OSRH za sljedeće desetogodišnje razdoblje. "S jedne strane su naše potrebe, no s druge moramo vidjeti koji su potencijali, mogućnosti i kako zaposliti hrvatsku industriju. I to je naš doprinos reindustrijalizaciji Hrvatske," istaknuo je ministar obrane.

Na području vojne proizvodnje u prošloj je godini ostvaren izvoz u iznosu od 667 miljuna kuna, a istaknuto je da se može i mora povećati.

"Programi koje predlažu Ministarstvo obrane, MUP, ali i drugi sektori mogu biti snažna poluga za revitalizaciju hrvatskog industrijskog sektora. Ovdje su bili predstavnici industrija koji imaju kvalitetne proizvode, znanje, zapošljavaju ljudе, uspješni su i na međunarodnim tržištima. Naš zadatak je bio vidjeti što mi kao odgovorni ministri i Vlada u cijelini trebamo učiniti u regulativi, potpori kako bi oni bili još uspješniji u razvoju vlastitih kapaciteta," izjavio je ministar Đuro Popijač.

Zadovoljstvo sastankom izrazio je i Alojzije Šestan iz tvrtke Šestan-Busch. Posebno ga veseli što se ministar obrane već na samom početku svog mandata sastao s proizvođačima vojne opreme i naoružanja. "Ovo je prvi put u mojoj 15-godišnjoj karijeri da ministar obrane koji još nije upoznao svoj kabinet pozove stotinu proizvođača vojne opreme," rekao je Šestan. Napomenuo je i da je Hrvatska ozbiljna država i ima ozbiljnu vojnu proizvodnju. No, nama je potrebna sveopća institucionalna potpora. Veselimo se što će ova proizvodnja ovdje naći posla, zaključio je. ■

IO

Možemo biti i dobri sportaši i dobri vojnici

Vojska i sport su vrlo slični, zahtijevaju upornost, odricanje i mnogo truda. Vjerujem da ćemo svima i dalje biti na čast, te da ćemo uspješno promovirati sport kojim se bavimo kao i Oružane snage RH, ističu vrhunski hrvatski sportaši koji su od 10. siječnja u požeškoj vojarni na dragovoljnem služenju vojnog roka...

16

Klapa koja pjeva s dušom

Pod umjetničkim vodstvom prof. Maria Božića, pjevači Klape HRM "Sveti Juraj" Hrvoslav Kužić, Marko Bralić, Domagoj Žanić, Darko Tranfić, Ivica Kuzmanić, Bruno Andrić, Goran Bralić, Jakov Šegvić i Ignacio Tranfić, svojim vrhunskim glasovnim mogućnostima i scenskim nastupom već godinama daju nemjerljiv doprinos promociji hrvatske kulturne baštine i njezinih Oružanih snaga. Svi su ponosni na mornare u bijelim odorima čiji je deset godina rada obilježeno brojnim nagradama, priznanjima, nosačima zvaka...

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

Riječna je bojna po mnogočemu jedinstvena postrojba OSRH. Jedina je takva postrojba u Hrvatskoj vojsci, u sastavu je HKoV-a, a smještena je u vojarni "Vrbik" u Osijeku. Među njezinim zadaćama treba istaknuti one vezane uz angažman njezinih pripadnika u slučaju poplava, a osposobljeni su za nadzor plovнog puta i obala, prijevoz ronilaca, njihove opreme i osiguranja, te za potrebe traganja i spašavanja na unutarnjim vodama...

PLOVNA POSTROJBA U SASTAVU KOPNENE VOJSKE

4

MORH I OSRH

- 2 NOVOSTI IZ MORH-a**
Sastanak s hrvatskim proizvođačima vojne opreme i naoružanja
- 7 NOVOSTI IZ MORH-a i OSRH-a**
Održan Okrugli stol o nacrtu Strategije nacionalne sigurnosti
- 8 STRATEŠKI KONCEPT NATO-a (VI. dio)**
Partnerstva, reforma i transformacija, Savez za XXI. stoljeće
- 12 TREĆE IZMIJENJENO I DOPUNJENO IZDANJE**
Fotomonografija Vojska pobednika - s ponosom u budućnost
- 13 SPORT U OSRH**
Najbolji maratonac u vojnoj reprezentaciji
- 20 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 22 VOJNA TEHNIKA**
Stealth katamarani klase Houbei
- 27 ZAŠTITA ZDRAVLJA**
Vitamini
- 30 SREDNOVJEKOVNE BITKE**
Bitka na Kalki 1223.
- novi smjer u povijesti istočne Europe (II. dio)
- 32 DOMOVINSKI RAT**
Informacije u srpskom tisku o bojevima za Tovarnik i Ilaču (III. dio)
- 33 POZDRAV DOMOVINI**
Lipa moja
- 35 IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Plaketa Hrvatsko vojno učilište "Petar Zrinski"

MAGAZIN

VOJNA
TEHNIKA

PLOVNA POSTROJBA U SASTAVU KOPNENE VOJSKE

Riječna je bojna po mnogočemu jedinstvena postrojba Oružanih snaga Republike Hrvatske. Jedina je takva postrojba u Hrvatskoj vojsci, u sastavu je Hrvatske kopnene vojske a smještena je u vojarni "Vrbik" u Osijeku. Među njezinim zadaćama svakako treba istaknuti one vezane uz angažman njezinih pripadnika u slučaju poplava, a osposobljeni su za nadzor plovnog puta i obala, prijevoz ronilaca, njihove opreme i osiguranja, te za potrebe traganja i spašavanja na unutarnjim vodama...

U vojarni "Vrbik" u Osijeku smještena je jedna po mnogočemu jedinstvena postrojba

Oružanih snaga Republike Hrvatske. Riječ je o Riječnoj bojni. Ne samo da je po svojim zadaćama jedina takva postrojba u Hrvatskoj vojsci, nego je i zanimljivo što je to plovna postrojba u sastavu Hrvatske kopnene vojske.

Riječna boja dio je Inženjerijske pukovnije Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan". U sadašnjem je obliku ustrojena 2007. godine, a od prvog dana njezin zapovjednik, koji nam ju je i predstavio, jest pukovnik Boris Stubičar.

Postrojba je dobro popunjena, više od devedeset posto, gotovo 50 posto njezinih pripadnika sudionici su Domovinskog rata a bili su u Odredu riječne ratne flotile i drugim postrojbama HKoV-a. Od tuda i njihovo iskušto i profesionalnost pa i ne čudi što su i ovu prigodu iskoristili da bi se podsjetili na djelovanje riječnih snaga tijekom Domovinskog rata koje je na području istočne Slavonije započelo početkom svibnja 1991. Riječne su snage tada bile formirane uglavnom od privrednih subjekata na rijeci Dravi koji su svoja plovila i posade stavili u obranu suvereniteta Republike Hrvatske. Stalni nadzor riječkih Drave i Dunava te opskrba Nastavnog centra ZNG RH u Erdutu, prijevoz ljudstva, opskrba položaja naoružanjem, streljivom, hranom, lijekovima i izvlačenje ranjenih plovnim putem Drave i Dunava bile su temeljne zadaće riječnih snaga. Riječna satnija osnovana je 28. lipnja 1991. u 3. "A" brigadi ZNG-a, a već 1. kolovoza iste godine sudjelovala je u spašavanju civilnog stanovniš-

tva iz Aljmaša, Dalja i Erduta. Spašavanje je izvršeno brodovima i teglenicama, a prevezeno je oko 1500 ljudi. Odred Riječne ratne flotile Drava osnovan je 1. listopada 1991., a 1993. ustrojen je Drugi riječni zdrug Osijek čiji je svojevrsni nasljednik Riječna boja.

Riječna boja ima pet ustrojbenih cjelina i to Zapovjedništvo, Zapovjedni vod, Satniju riječnih brodova te Minsko – protuminski i Logistički vod.

Sve cjeline ove funkcionalne i dobro organizirane postrojbe u funkciji su provođenja njezinih zadaća - osiguranje planske i učinkovite obuke ustrojbenog sastava radi dostizanja i održavanja pune operativne sposobnosti za provedbu namjenskih zadaća, zadaća prema ciljevima snaga te neratnih zadaća kao i provođenje obuke iz svojih funkcionalnih područja za potrebe Inženjerijske pukovnije.

Među njezinim zadaćama svakako treba istaknuti one vezane uz angažman njezinih pripadnika u slučaju poplava. Tada se ustrojavaju namjenski organizirane snage za obranu od poplava u čijem su sastavu pripadnici Bojne osposobljeni za spašavanje ljudi i imovine u svim meteo i hidroujetima.

Osim toga pripadnici Bojne osposobljeni su za nadzor plovnog puta i obala, prijevoz ronilaca, njihove opreme i osiguranja, te za potrebe traganja i spašavanja na unutarnjim vodama.

Tako je primjerice cijelokupna posada dvaju ophodnih brodova u sastavu Satnije riječnih brodova osposobljena za samostalno obavljanje zadaća, a svi djelatnici imaju potrebnu

**Zapovjednik Riječne boje,
pukovnik Boris Stubičar**

Riječna satnija osnovana je 28. lipnja 1991. u 3. "A" brigadi ZNG-a, a već 1. kolovoza iste godine sudjelovala je u spašavanju civilnog stanovništva iz Aljmaša, Dalja i Erduta. Spašavanje je izvršeno brodovima i teglenicama, a prevezeno je oko 1500 ljudi. Odred Riječne ratne flotile Drava osnovan je 1. listopada 1991., a godine 1993. ustrojen je Drugi riječni zdrug Osijek čiji je svojevrsni nasljednik Riječna boja

RIJEČNA BOJNA

Riječna bojna obuku svojih ronilaca provodi u suradnji s Bojnom za specijalna djelovanja i Hrvatskom ratnom mornaricom. Riječna bojna dobro surađuje s drugim postrojbama OSRH. Potrebno je istaknuti suradnju s HRM-om u obuci.

Naime bojna gađanja s PZT 20 mm M71 ne provodi na ophodnom brodu OB 93 već u suradnji s Flotilom HRM-a tijekom provedbe redovitih bojnih gađanja brodova HRM-a

vojno-stručnu specijalnost za svoju dužnost. Dio njih ima i civilna zvanja u unutarnjoj plovvidbi, a za one koji nemaju planirano je civilno stručno osposobljavanje za zvanja u unutarnjoj plovvidbi.

U sastavu Riječne bojne i to u njezinu Minskoprotoaminskom vodu su ronioci. Vod se sastoji od dvije desetine za zaprečavanje. Ronioci 1. desetine za zaprečavanje u sklopu Riječne bojne obučeni su za izvršavanje zadaća u teškim uvjetima ronjenja što znači ronjenje na dubinama do 40 metara u vodi sa smanjenom vidljivosti i smanjenom temperaturom, dnevno-noćna ronjenja, ronjenja u kontaminiranoj vodi, plavetnili i slično. Opremljeni su lakom autonomnom ronilačkom opremom (LARO) s ronilačkim aparatima otvorenog kruga disanja na zrak. U Bojni su brodski ronioci, ronioci za nadzor i održavanje podvodnog dijela trupa broda na moru i plovnim rijeckama, te protuminski za izvođenje protuminskih djelovanja na plovnim rijeckama. Riječna bojna obuku svojih ronilaca provodi u suradnji s Bojnom za specijalna djelovanja i Hrvatskom ratnom mornaricom. Riječna bojna dobro surađuje s drugim postrojbama OSRH-a. Potrebno je istaknuti suradnju s HRM-om. Naime bojna gađanja s PZT 20 mm M71 ne provodi na ophodnom brodu OB 93 već u suradnji s Flotilom HRM-a tijekom provedbe redovitih bojnih gađanja brodova HRM-a.

Za održavanje materijalno-tehničkih i ostalih sredstava za rad zadužen je Logistički vod. Održavanje se provodi planski, a u Vodu su djelatnici za održavanje broda i brodskih sustava, brodski elektromehaničar i mehaničar koji

Vojarna "Vrbik" u kojoj je smještena Bojna svojim geografskim položajem namijenjena je i prilagođena ovoj plovnoj postrojbi

je osposobljen za održavanje izvanbrodskih motora.

Zapovjedni vod namijenjen je pružanju potpore i osiguranju uvjeta za nesmetani rad postrojbi Riječne bojne u svakodnevnom radu i njezinu operativnom djelovanju.

Tehnika kojom raspolaže u funkciji je obavljanja njezinih zadaća. Tako uz ophodni brod OB-93 ima između ostalog i ophodne čamce, a aluminijskim desantnim čamcima koriste se namjenski organizirane snage koje sudjeluju u slučaju poplava i drugim potrebama.

Vojarna "Vrbik" u kojoj je smještena Bojna svojim geografskim položajem namijenjena je i prilagođena ovoj plovnoj postrojbi.

Aktivni i u međunarodnim aktivnostima

Osim što su osposobljeni i spremni za obavljanje svojih redovitih zadaća u zemlji, pripadnici Riječne bojne aktivni su i u međunarodnom okruženju. Pritom je naravno riječ o njihovu sudjelovanju u međunarodnim mirovnim misijama i operacijama. Tako su pripadnici Bojne svoje sposobnosti i profesionalnost dokazali i u misiji ISAF u Afganistanu kao i u UN misijama kao što je UNMOGIP. Zapovjednik Riječne bojne pukovnik Stubičar zadovoljan je radom postrojbe kojom zapovijeda, a njezini će pripadnici i nadalje profesionalno i kvalitetno obavljati sve postavljene zadaće. ■

Održavanje se provodi planski, a u Vodu su djelatnici za održavanje broda i brodskih sustava, brodski elektromehaničar i mehaničar koji je osposobljen za održavanje izvanbrodskih motora

Održan Okrugli stol o nacrtu Strategije nacionalne sigurnosti

U sklopu javne rasprave o nacrtu Strategije nacionalne sigurnosti 11. siječnja na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" održan je Okrugli stol s predstvincima udruga proizvihlih iz Domovinskog rata.

Raspravi su nazočili i ministar obrane Davor Božinović, ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Tomislav Ivić, savjetnik

Snimio Davor KIRIN

Predsjednika Republike za obranu Zlatko Gareljić te državni tajnik u MORH-u Pjer Šimunović s predstvincima radne skupine koja je izradila nacrt Strategije.

Predstavnici braniteljskih udruga koji su sudjelovali u raspravi načelno su podržali nacrt te su iznjeli svoja mišljenja i dali niz konstruktivnih primjedbi i prijedloga o nacrtu Strategije nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske, koji će se, napomenuo je ministar Božinović razmotriti s najvećom ozbiljnošću. "Htjeli smo otvorenu ra-

spravu i dobili smo je," kazao je ministar obrane. Izrazio je i zadovoljstvo što je prvi Okrugli stol o ovom dokumentu organiziran upravo s braniteljima koji su pokazali kako se uspješno brani Republika Hrvatska i čuva nacionalna sigurnost. Zahvalio im je na svemu što su učinili za Hrvatsku i u očuvanju i širenju istine o Domovinskom ratu što je, rekao je, "neraskidiv dio hrvatskog nacionalnog identiteta" i treba biti jedna od temeljnih postavki na kojoj se temelji državna i nacionalna strategija.

Ističući značenje donošenja Strategije nacionalne sigurnosti, ministar Božinović je napomenuo da je riječ o dokumentu kojim se definira politika nacionalne sigurnosti, te šalje političku poruku svijetu o našoj ozbiljnosti na međunarodnoj sceni.

Ministar Ivić je pohvalio što se Okrugli stol o ovom važnom dokumentu održava s braniteljima bez kojih ne bi bilo ni slobod-

ne i neovisne Hrvatske, te dodoa da se nacionalni dokumenti trebaju prilagoditi promjenama na međunarodnoj sceni, pri čemu uvijek treba voditi računa o tome da se istakne značenje i važnost Domovinskog rata.

Savjetnik Predsjednika Republike za obranu Gareljić kazao je da je Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske specifičan dokument, te je ova rasprava sigurno iskorak u uobličavanju konačnog teksta Strategije.

Leida PARLOV

Posjet načelnika Glavnog stožera OSRH SAD-u

Načelnik Glavnog stožera OSRH, general zbora Josip Lucić sa suradnicima je od 9. siječnja u višednevnom službenom posjetu Sjedinjenim Američkim Državama, gdje je otputovao na poziv načelnika Združenog stožera Oružanih snaga SAD-a. General Lucić u pratnji zapovjednika Zapovjedništva za potporu OSRH, general-bojnika Mate Ostovića, zamjenika zapovjednika HRZ i PZO-a, brigadnog generala Dražena Šćurića te vojnog izaslanika RH u SAD-u, brigadnog generala Mate Pađena posjetit će Pentagon, Zapovjedništvo za transformaciju NATO-a i Zapovjedništvo združenih snaga u Norfolku te Centralno zapovjedništvo u Tampi gdje će se susresti s najvišim zapovjednicima OS SAD-a.

Prvog dana posjeta generala Lucića primio je predsjedavajući Združenog stožera OS SAD-a, admirал Mike Mullen. Nakon svečane ceremonije dočeka ispred zgrade Pentagona, hrvatsko i američko izaslanstvo održalo je stožerne razgovore. Razmijenjena su mišljenja o nastavku bilateralne vojne suradnje, razgovaralo se o sudjelovanju pripadnika OSRH u operaciji ISAF u Afganistanu te mogućnostima i novim oblicima daljnje suradnje.

Nakon posjeta Pentagonu načelnik GS OSRH položio je vijenac na grob neznanom junaku na vojnom memorijalnom groblju Arlington, a potom se sastao sa zapovjednikom Nacionalne garde Minnesota, general-bojnikom Richardom Nashom. Država Minnesota partnerska je država Republike Hrvatske u sklopu State Partnership Programa, a potvrda dobre suradnje jest i zajednički OMLT (Tim za mentoriranje i obuku afganistanske vojske) u operaciji ISAF u Afganistanu.

OJI

Strateški koncept NATO-a u nastavku donosi kako se promocija euroatlantske sigurnosti može najbolje osigurati rasprostranjenom mrežom partnerskih odnosa s državama i organizacijama u cijelom svijetu te u tom kontekstu ističe suradnju NATO-a s UN-om, Europskom unijom, Rusijom... Potrebna je stalna reforma Saveza te očuvanje i jačanje zajedničkih sposobnosti, standarda, strukture i sustava financiranja radi maksimalnog povećanja učinkovitosti. Nastavit će se proces obnove Saveza da bi on bio sposoban nositi se sa sigurnosnim izazovima u XXI. stoljeću...

Partnerstva, reforma i transformacija

Partnerstva

28. Promocija euroatlantske sigurnosti može se najbolje osigurati rasprostranjenom mrežom partnerskih odnosa s državama i organizacijama u cijelom svijetu. Takvi odnosi donose opipljiv i vrijedan doprinos uspjehu osnovnih zadaća NATO-a.

29. Dijalog i suradnja s partnerima mogu imati konkretan doprinos unapređenju međunarodne sigurnosti, obrani vrijednosti na kojima naš Savez počiva, NATO operacija kao i u pripremanju nacija zainteresiranih za članstvo u NATO-u. Ovi partnerski odnosi bit će zasnovani na reciprocitetu, međusobnoj koristi i poštovanju.

30. Partnerske će odnose unaprijediti prilagodljivim oblicima koji NATO i njegove partnerne zbližavaju i to unutar i izvan granica postojećih okvira suradnje. U tu svrhu učinit ćemo sljedeće:

- spremni smo razviti politički dijalog i praktične oblike suradnje sa svim nacijama i relevantnim organizacijama u cijelom svijetu koji dijele naš interes za mirnim međunarodnim odnosima,
- spremni smo za konzultacije s bilo kojom državom

vom partnerom u pogledu sigurnosnih pitanja od zajedničkog interesa,

- našim partnerima u operacijama dat ćemo strukturalnu ulogu u oblikovanju strategije i donošenju odluka glede NATO misija kojima pridonose,
- razvijat ćemo i dalje postojeće partnerske odnose te istodobno očuvati njihovu specifičnost.

31. Suradnja NATO-a i Ujedinjenih naroda i dalje pridonosi sigurnosti operacija u cijelom svijetu. Savez namjerava produbiti politički dijalog i praktične oblike suradnje s UN-om, kako je i određeno u Deklaraciji NATO-a i UN-a potpisanoj 2008. godine. To uključuje:

- poboljšanu vezu između dva zapovjedništva,
- češće političke konzultacije i
- unapređivanje praktičnih oblika suradnje u upravljanju krizama u koje su uključene obje organizacije.

32. Aktivna i učinkovita Europska unija pridonosi ukupnoj sigurnosti euroatlantskog prostora. Stoga je Europska unija jedinstven i prijeko potreban partner NATO saveza. Ove dvije organizacije dijele većinu svojih članova, a svi oni dijele zajedničke vrijednosti. NATO prepoznaće važnost snažnijeg i sposobnijeg sustava europske obrane. Pozdravljamo stupanje na snagu Lisabonskog ugovora koji pruža okvir za jačanje sposobnosti Unije za suočavanje sa zajedničkim sigurnosnim izazovima. Saveznici koji nisu dio Europske unije daju važan doprinos tim naporima pa je njihova potpuna uključenost u ovim naporima neophodna za strateško partnerstvo NATO-a i Europske unije. Također, NATO i EU mogu i trebaju imati komplementarne i međusobno ojačane uloge u potpori međunarodnog mira i sigurnosti. Odlučni smo u davanju doprinosa za stvaranje povoljnijih okolnosti kojima ćemo:

- u potpunosti ojačati strateško partnerstvo s Europskom unijom u duhu potpune međusobne otvorenosti, transparentnosti, komplementarnosti i poštovanja autonomije i institucionalne cjelovitosti obje organizacije,

- unaprijediti oblike praktične suradnje u operacijama spektrom aktivnosti vezanih za krizne situacije, od koordiniranog planiranja do međusobne suradnje na terenu,
- proširiti naše političke konzultacije kako bismo uključili sva zajednička pitanja radi dijeljenja procjena i pogleda,
- detaljnije suradivati u razvoju sposobnosti sa svrhom smanjivanja duplicita i povećanja isplativosti.

33. Suradnja NATO-a i Rusije ima stratešku važnost s obzirom na to da pridonosi stvaranju zajedničkog prostora mira, stabilnosti i sigurnosti. NATO nije prijetnja Rusiji, čak štoviše, mi želimo istinsko strateško partnerstvo NATO-a i Rusije i u tom smjeru čemo i djelovati što očekujemo i od Rusije.

demokratskih vrijednosti, regionalne suradnje i dobrosusjedskih odnosa,

- produbiti suradnju sa sadašnjim članicama Mediteranskog dijaloga i biti spreman za uključivanje novih članica regije,
- razviti dublje sigurnosno partnerstvo s našim partnerima u Perzijskom zaljevu te istodobno ostati spremni pozdraviti nove partnerne u Istarsku inicijativu o suradnji.

Reforma i transformacija

36. Povijesno jedinstven NATO jest savez za sigurnost. Razmješta vojne snage sposobne zajednički djelovati u bilo

Informacija, Savez za XXI. stoljeće

9

34. Odnos NATO-a i Rusije temelji se na ciljevima, načelima i obvezama koji proizlaze iz Temeljnog akta NATO-Rusija i Rimske deklaracije, osobito vezano uz poštovanje demokratskih načela i suverenosti, neovisnosti i teritorijalnog integriteta svih država na euroatlantskom prostoru. Unatoč nekim različitim stajalištima uvjereni smo da je sigurnost NATO-a i Rusije međusobno povezana i da čvrsto i konstruktivno partnerstvo temeljeno na međusobnom povjerenju, transparentnosti i predvidivosti može biti u najboljem interesu naše sigurnosti. U skladu s tim odlučni smo učiniti sljedeće:

- unaprijediti političke konzultacije i oblike praktične suradnje s Rusijom u područjima od zajedničkog interesa uključujući raketnu obranu, protuterorizam, suzbijanje trgovine drogom, borbu protiv piratstva i promociju većeg stupnja međunarodne sigurnosti,
- koristiti se punim potencijalima Vijeća NATO-Rusija za dijalog i zajedničke aktivnosti s Rusijom.

35. Euroatlantsko partnersko vijeće i Partnerstvo za mir temelji su naše vizije cjelovite, slobodne i mirne Europe. Odlučni smo u razvoju prijateljskih i suradničkih odnosa sa svim zemljama Mediterana i u idućim godinama namjeravamo razvijati Mediteranski dijalog. Pridajemo veliku važnost miru i stabilnosti u Perzijskom zaljevu te namjeravamo ojačati suradnju unutar Istarske inicijative o suradnji. Zbog toga nam je cilj:

- unaprijediti razgovore i praktičnu vojnu suradnju s našim partnerima u Euroatlantskom partnerskom vijeću,
- nastaviti razvijati partnerstvo s Ukrajinom i Gruzijom preko Komisije NATO-Ukrajina i NATO-Gruzija, a na temelju Odluke NATO-a donesene na samitu u Bukureštu 2008. i užimajući pritom u obzir euroatlantsku opredijeljenost i težnje svake države,
- omogućiti euroatlantsku integraciju zapadnog Balkana radi osiguranja dugotrajnog mira i sigurnosti na temelju

kojem okruženju, snage mogu kontrolirati operacije bilo gdje putem svoje integrirane vojno-zapovjedne strukture i raspolažu temeljnim sposobnostima koje si pojedinačno može priuštiti mali broj saveznika.

37. NATO mora raspolažati dovoljnim finansijskim, vojnim i ljudskim resursima za provođenje misija koje su ključne za sigurnost ljudi i teritorija Saveza. Ti resursi se pak moraju iskoristiti na najuspješniji i najučinkovitiji način. Zbog toga ćemo:

- maksimalno povećati mogućnost razmještaja naših snaga i njihovih kapaciteta vođenja operacija na terenu što uključuje poduzimanje ciljanih napora u postizanju NATO ciljeva na području iskoristivosti,
- osigurati najveći stupanj usklađenosti u obrambenom planiranju da bi se smanjilo nepotrebno duplicitanje i usmjerenio razvoj naših sposobnosti na suvremene zahtjeve,
- zajedno razvijati i koristiti se našim sposobnostima radi isplativosti i kao pokazatelj solidarnosti,
- očuvati i ojačati zajedničke sposobnosti, standarde, strukture i sustav financiranja koji nas povezuju,
- uključiti se u proces stalne reforme kako bismo ostvarili veću protočnost struktura i unaprijedili radne metode te maksimalno povećali učinkovitost.

Savez za XXI. stoljeće

38. Mi, politički vođe NATO saveza odlučni smo nastaviti proces obnove našeg Saveza da bi on bio sposoban nositi se sa sigurnosnim izazovima u XXI. stoljeću. Iznimno smo odlučni očuvati njegovu učinkovitost kao najuspješnijeg vojnopolitičkog saveza na svijetu. Naš Savez napreduje kao izvor nade jer se temelji na zajedničkim vrijednostima poput pojedinačne slobode, demokracije, ljudskih prava i vladavine prava i jer je naša osnovna i trajna zajednička svrha očuvanje slobode i sigurnosti naših država članica. Ove vrijednosti i ciljevi su univerzalni i stalni, a mi smo odlučni u njihovoj obrani koristeći se zajedništvom, solidarnosti, snagom i odlučnošću. ■

Ivana VALENTIĆ MIKŠIK, snimio Josip KOPI

Vojska i sport su vrlo slični, zahtijevaju upornost, odricanje i mnogo truda. Vjerujem da ćemo svima i dalje biti na čast, te da ćemo uspješno promovirati sport kojim se bavimo kao i Oružane snage RH, ističu vrhunski hrvatski sportaši koji su od 10. siječnja u požeškoj vojarni na dragovoljnem služenju vojnog roka...

U vojarni u Požegi 10. siječnja započelo je dragovoljno služenje vojnog roka vrhunskih sportaša koji su s MORH-om, a na prijedlog Hrvatskog olimpijskog odbora, potpisali Ugovor o službi u OSRH. Od 20 vrhunskih sportaša koji su potpisali Ugovor, njih 16, među kojima su četiri žene, prolazit će obuku dragovoljnog služenja vojnog roka, a četiri su kandidata već prije odslužili vojni rok. Na dragovoljno služenje vojnog roka pozvani su: Damir Martin (veslanje), David Šain (veslanje), Igor Marenić (jedrenje), Šime Fantela (jedrenje), Tonči Stipanović (jedrenje), Lucija Zaninović (taekwondo), Stipe Jarloni (taekwondo), Filip Hrgović (boks), Bojan Đurković (streljaštvo), Andreja Đaković (judo), Ivana Maranić (judo), Filip Grgić (taekwondo), Valent Sinković (veslanje), Martin Sinković (veslanje), Tina Mihelić (jedrenje) i Marko Premužić (padobranstvo).

Nakon dolaska u vojarnu "Požega" i upoznavanja s ciljevima obuke i dnevnim rasporedom, vrhunske sportaše pozdravio je zapovjednik Središta za temeljnu obuku pukovnik Robert Krnčević istakнуvši da je iznimno zadovoljan njihovim dolaskom na dragovoljno služenje vojnog roka i prijamom u djelatnu vojnu službu. "Nadam se da će ovaj primjer pobuditi zanimanje i kod ostalih vrhunskih sportaša jer je njihovo zapošljavanje u OSRH pozitivna promocija vojnog poziva i dobar primjer pribavljanja osoblja u su-

stav OSRH", rekao je pukovnik Krnčević dodavši kako ovi mlađi ljudi predstavljaju vrh hrvatskog sporta u raznim disciplinama što upravo nedostaje Oružanim snagama RH. Naglasio je također da dragovoljno služenje vojnog roka traje osam tjedana, a za ročnike vrhunskе sportaše u ovom programu organizirano je u trajanju od dva tjedna koja obuhvaćaju provođenje osnovne obuke u vojarni u Požegi. "Obuka se sastoji od vojno-strukovnih poglavlja, pa će svaki dan ročnici vrhunski sportaši kroz 10 do 12 sati proći sve elemente osnovne obuke", rekao je pukovnik.

Nakon upoznavanja sa svojim redovitim zadaćama i obvezama ročnici vrhunski sportaši zadužili su vojnu opremu. Najveće zanima-

je pokazala je taekwandošica Lucija Zaninović istaknuvši da je i iznenadena i sretna što je baš ona postala jedna od četiriju žena koje su potpisale ugovor s MORH-om o prijemu u djelatnu vojnu službu. "Unatoč nekim mišljenjima da ženama nije mjesto u borilačkim vještinama pa tako ni u vojsci, dokazat ću suprotno. Prihvativ ću sve izazove obuke, a s nestrpljenjem iščekujem novi radni dan u vojsci", rekla je Lucija naglasivši da je iznimno veseli što će prvi put u životu nositi pušku na ramenu.

Damir Martin, član veslačkog tima, zlatnog četverca koji je osvojio zlatnu medalju na prošlogodišnjem Svjetskom prvenstvu u Novom Zelandu, također je izrazio zadovoljstvo što mu se pružila mogućnost zapošljavanja u OSRH i što će služeći dragovoljni vojni rok postati dio tima sportaša koji će na natjecanjima

Zapovjednik Središta za temeljnu obuku, pukovnik Robert Krnčević

Možemo biti i dobri s

predstavljati naše Oružane snage. Želi biti primjer mladima koji nisu dovoljno hrabri da bi se prijavili za dragovoljno služenje vojnog roka i nastavili vojnu karijeru kao profesionalni vojnici, časnici ili dočasnici OSRH. Ponosan je što može poslužiti kao primjer drugima da ima nade u sportu i zapošljavanje vrhunskih sportaša. Istaknuo je da će s ponosom, veslanjem predstavljati Oružane snage RH na natjecanjima u zemlji i u svijetu.

Veslač Martin Sinković prisjetio se kako je gledajući filmove s vojnom tematikom sanjao da će jednom postati vojnik. "Drago mi je što imam priliku pokazati da osim dobar sportaš, mogu biti i dobar vojnik o čemu sam oduvijek sanjao. Ovo mi je prvi susret s vojskom. Veselim se što ću postati dio Oružanih snaga RH. Vojska i sport su vrlo slični, zahtijevaju upornost, odricanje i mnogo truda. Vjerujem da ćemo svima i dalje biti na čast, te da ćemo uspješno promovirati sport kojim se bavimo kao i Oružane snage RH", zaključio je Martin te pozvao sve vrhunske sportaše da se pridruže ovom projektu MORH-a i HOO-a.

Prilagođeni program dragovoljnog služenja vojnog roka za vrhunske sportaše trajat će do 21. siječnja kada će položiti svečanu prisegu.

Nakon uspješnog završetka obuke i isteka inače redovitih osam tjedana, početkom ožujka sportaši će biti primljeni u djelatnu vojnu službu, u skladu sa Sporazumom o suradnji, unapređenju i razvoju sporta u RH, potpisano između MORH-a i HOO-a kojim se, između ostalog, predviđa i mogućnost zapošljavanja vrhunskih i kategoriziranih sportaša u MORH-u i OSRH.

Osim navedenih sportaša na odsluženju vojnog roka, s početkom ožujka u Oružane snage RH bit će primljeni još i Tonimir Sokol (hrvanje), Ivan Kljaković-Gašpić (jedrenje) Danil Domđoni (karate) te Natko Zrnčić-Dim (skijanje), koji su vojni rok već odslužili. ■

sportaši i dobri vojnici

Uhvatiti trenutak fotoobjektivom nije lako. Uhvatiti i ovjekovječiti povijest fotoobjektivom, još je teže. A ova fotomonografija je upravo to - svojevrsna povjesna priča o OSRH u tisuću slika...

Fotomonografija Vojska pobjednika - s ponosom u budućnost

U izdanju MORH-ove Službe za odnose s javnošću i informiranje, Odjela hrvatskih vojnih glasila nedavno je iz tiska izšla fotomonografija OSRH-a Vojska pobjednika - s ponosom u budućnost. Riječ je o trećem izmijenjenom i dopunjenoj izdanju u kojem su na više od 160 stranica slikom prikazane aktivnosti sve tri grane Oružanih snaga. Osim u zemlji ova nas fotomonografija vodi i u međunarodne misije i operacije u kojima pripadnici OSRH-a sudjeluju. Tehnika, zadaće, ljudi, predanost poslu, emocije, pomoći civilnoj zajednici, djeci – sve to i još mnogo toga godinama su motivi koji plijene pozornost poznatih vojnih, a nekad i ratnih fotografa Davora Kirina i Tomislava Brandta čije su fotografije najve-

ćim dijelom predstavljene u ovoj fotomonografiji. Uz njihove tu su i fotografije svjetski poznatoga air-to-air fotografa Katsuhika Tokunage koji je dio vremena proveo s našim vojnim pilotima kad su i nastale neke od njegovih vrhunskih i kvalitetom teško dostižnih fotografija. U odnosu na prethodne ova fotomonografija donosi više od 70 posto novog slikovnog materijala, a iz bogate fotoarhive HVG-a doista je bilo teško izabrati najreprezentativnije fotografije. Uhvatiti trenutak fotoobjektivom nije lako. Uhvatiti i ovjekovječiti povijest fotoobjektivom, još je teže. A ova fotomonografija je upravo to - svojevrsna povjesna priča o OSRH u tisuću slika. Fotografije objavljene u ovom vrijednom djelu nastajale su godi-

ma. Na vojnim vježbama, raznim drugim obučnim događanjima, u stvarnim operacijama u operaciji ISAF u Afganistanu, misiji UNDOF na Golanskoj visoravni i KFOR na Kosovu, ali i u drugim dijelovima svijeta gdje hrvatski vojnici aktivno sudjeluju u promicanju mira. Ova kao i prethodne dvije fotomonografije rezultat je želje da se na najobjektivniji način predstavi OSRH, njegove mogućnosti i sposobnosti. Prva fotomonografija objavljena je prije pet godina. U međuvremenu u Oružanim snagama napravilo se mnogo a među najvažnijim jest članstvo Republike Hrvatske u NATO savezu. "Članstvom u NATO savezu mogli bismo zaokružiti težak i častan put hrvatskog vojnika koji danas ravnopravno stoji uz rame europskim i svjetskim vojnim silama.

Ima li bolje prigode za treće, izmijenjeno i dopunjeno izdanje fotomonografije o OSRH. Dakako istog naslova, jer on na najbolji način opisuje Hrvatsku vojsku nekad i danas, Vojska pobjednika - s ponosom u budućnost," stoji u uvodniku. S ovim izdanjem ujedno je zaokružen u cjelinu dvadesetogodišnji hod Hrvatske vojske izrasle u Domovinskom ratu, a danas ponosne i cijenjene NATO članice.

Razvoj Oružanih snaga nije završena priča, pa tako ni ova fotomonografija sigurno nije posljednja. Hrvatski vojnik i nadalje će pratiti sve aktivnosti u Oružanim snagama, kako u zemlji tako i inozemstvu pa materijala za nova, opsežnija i bogatija izdanja neće nedostajati. Pustiti fotografijama da pričaju priču, najbolji je način da se povijest zaštiti od zaborava. □

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

“Počeo sam neplanirano, iznenada, 2003. kad sam došao u Vojnoobavještajnu bojnu”, rekao je desetnik Danijel Katalenić. U prošloj godini ostvario je iznimne rezultate. Po dva je puta rušio osobni rekord u polumaratonu od 1,13 sati, što je trenutačno šesti rezultat u Hrvatskoj i u maratonu 2,35 sati, što je već tri godine drugi rezultat u Hrvatskoj... Najbolji je maratonac i u vojnoj reprezentaciji

13

Najbolji maratonac u VOJNOJ REPREZENTACIJI

“Trčanje mi je 70 posto života, a onih 30 posto sve ostalo. Počeo sam neplanirano, iznenada, 2003. kad sam došao u Vojnoobavještajnu bojnu. Hoćeš trčati? Hoću. I krenuo sam.” Tako je svoje sportske početke opisao desetnik Danijel Katalenić, pripadnik Vojnoobavještajne bojne. Nikad prije nije se aktivno bavio sportom. Krenuo je s orijentacijskim trčanjem, okušao se i u planinskom, a posljednje tri godine primarni sport su mu polumaraton i maraton. “Osjetio sam da su mi te dvije discipline nekako najprirodnej i da tu mogu najviše dati.” Sudjeluje na domaćim i međunarodnim natjecanjima, a član je vojne reprezentacije u atletici, maratonu i orijentacijskom trčanju.

U prošloj godini ostvario je iznimne rezultate. Po dva je puta rušio osobni rekord u polumaratonu od 1,13 sati što je trenutačno šesti rezultat u Hrvatskoj i u maratonu 2,35 sati što je već tri

godine drugi rezultat u Hrvatskoj. Na maratonu u Beču (sudjelovalo je 8000 ljudi) zauzeo je 35 mjesto i ostvario drugi rezultat u Hrvatskoj. Pobjedu je odnio na polumaraton u Ptiju među 200 natjecatelja. Prošle je godine na prvenstvu u maratonu u Hrvatskoj bio treći. Pobjedio je i u planinskom trčanju na duge staze 2007. godine. Među uspjesima drago mu je i drugo mjesto koje je lani ostvario na Sljemenskom maratonu, najtežem u Hrvatskoj jer je start i cilj na vrhu Sljeme, te je visinska razlika 2 700 metara. Najbolji je maratonac i u vojnoj reprezentaciji. Gotovo pet minuta ispred svih ostalih.

Kad je počeo imao je već 29 godina, ali ako imaš volju i spremam si redovito i naporno trenirati nikad nije kasno. “U početku je bilo teško. Više psihički. Kako ću odjednom pretrčati pet kilometara? A onda kreneš. Polako. Dan za danom pet, pa pet, pa pet.... Nakon mjesec dana

Za maraton se, pojašnjava Danijel, treba pripremati minimalno 90 dana. “U sklopu priprema rade se kratke dionice, ubrzanja. Dnevno prosječno pretrčim 15 km, a vikendom duge dionice od 30 do 35 km.” Sve to traje dva i pol, tri sata, a da biste to sve izdržali, kaže Danijel, “morate biti jaki u glavi.” Treninzi su iznimno iscrpljujući i treba imati ne samo snage, nego i volje i strpljenja

Na maratonu u Beču (sudjelovalo je 8000 ljudi) zauzeo je 35 mjesto i ostvario drugi rezultat u Hrvatskoj. Pobjedu je odnio na polumaratonu u Ptiju među 200 natjecatelja. Prošle je godine na prvenstvu u maratonu u Hrvatskoj bio treći. Pobjedio je i u planinskem trčanju na duge staze 2007. godine

to postane malo. Povećaš na deset, petnaest. Istrčiš trku, dvije. Nađeš se u jednom drugom svijetu, upoznaš različite ljude svih zanimanja. "

Unatrag nekoliko godina Danijel je član Atletskog kluba Sljeme, a trener mu je Pero Budija, vrsni hrvatski maratonac koji s 2,17 minuta drži i dalje drugo mjesto u maratonu u Hrvatskoj. Rezultat je to što ga je ostvario još sedamdesetih godina. Danijel je iz Križevaca, a tijekom tjedna je u svojoj postrojbi u Ogulinu. Trenira šest dana u tjednu. "Trčim poslije radnog vremena, nekad napravim trening i u sklopu tjelovježbe. Ruta mi je od Ogulina prema Vrbovskom. Staza je dosta valovita, ali nema veze. Bitno je da imam gdje trenirati. Svaki trening je pomno isplaniran i ne smije se nijedan propustiti."

Za maraton se, pojašnjava Danijel, treba pripremati minimalno 90 dana. "U sklopu priprema rade se kratke dionice, ubrzanja. Dnevno prosječno pretrčim 15 km, a vikendom duge dionice od 30 do 35 km." Sve to traje dva i pol, tri sata, a da biste to sve izdržali, kaže Danijel, "morate biti jaki u glavi." Treninzi su iznimno iscrpljujući i treba imati ne samo snage, nego i volje i strpljenja. "Trener se vozi pored tebe u autu. Ti trčiš, znojiš se, on sluša glazbu. Sve u svemu zanimljivo." A o čemu razmišljate dok trčite? "Na pet godina koje su iza vas i smisljate što ćete raditi u idućih deset godina. Za razmišljanje imate svaki dan tri sata. Jedino ako trčite i mjerite vrijeme onda ste opterećeni kako brzo trčite. Kad je trening relaksacije nastojim zamijetite nešto u prirodi da mi odvucu misli. Zapravo, najvažnije je ne misliti na trčanje."

Ove je godine bio na nešto manje natjecanja jer je težište bio rezultat.

Trčanje je baza svih sportova ali je kod nas na ljestvici popularnosti među posljednjima.

Natjecanja, kaže Danijel, nažalost nisu tako dobro posjećena kao vani. Najviše ga je dojmio maraton u Beču. Nastupa 30 000 ljudi, a navija 100 000 gledatelja duž cijele 42 km duge staze. "To je atmosfera. Starta 30 000 ljudi, nezamisliva masa. Na svakom raskrižju duž staze je pozornica s glazbom na jednom je AC/DC, na drugom Beethoven, trećem opera. Navijanje. Nije bitno tko si i odakle. Ulaskom u cilj svatko dobije svoju minutu slave i onaj koji je pobijedio i onaj tko je došao posljednji." Kako komentira tako veliko zanimanje u drugim zemljama? Kod nas, kaže, zanimanje nije veliko jer su naši ljudi još uvek nedovoljno osvješteni o važnosti sportskih aktivnosti za zdrav život. "Vani je traking, orientacija, trčanje, bicikлизам, boravak u prirodi tijekom vikenda stil života. Kod nas, pogotovo u manjim sredinama, dok trčimo, izazivamo čudenje. Evo kod mene u Križevcima u početku ljudi su pitali moje roditelje: "Kaj je njemu, kaj je bolestan? Sad su se već navikli pa pitaju za rezultate."

Prvi maraton desetnik Katalenić istražao je u Ljubljani na svjetskom vojnom prvenstvu za dva sata i 52 minute. "To mi je dalo motivaciju. Mislio sam da neću trčati ispod tri sata. Ali, i inače prvi maraton je uvek najvažniji. Ne znate što vas čeka. Poslije je sve kombinacija, računanje, preračunavanje."

Na pitanje jesu li mu relativno visoke godine u kojima se počeo baviti trčanjem bile prednost ili nedostatak, Danijel odgovara: "Za maraton treba iskustvo, mnogo trka iza sebe, a da bi se odlučili trčati 42 km treba psihička zrelost. Nama maratoncima lako je trčati polumaraton od 21 km. Kriza nastupi na 17, 18 km, a ona tri nekako istriči. Kod maratona je drukčije. Ako kreneš samo pet sekundi brže od planiranog, pušnut ćeš na 30 ili 32 km i preostalih desetak kilometara nema spasa. Izgubit ćete deset, petnaest minuta. Kad počnete gubiti snagu, sve je u psihi."

Kolege pozitivno i s odobravanjem gledaju na njegovo trčanje, a ono mu itekako mnogo pomaže u svakodnevnom radu, tijekom obuke. "Imam kondiciju. Nemam nikakvih problema kad idemo na hodnje ili s bilo kakvom vrstom obuke. Uzmem naprtnjaču i idem."

Kakvi su vam planovi, koji ste cilj postavili ispred sebe? "Svaki maraton je izazov. Ne možete svaki dan pretrčati 42 km. Cilj mi je, zapravo moj trener tako misli, imati snage istrčati maraton za 2,28 sati. Meni je želja u idućih godinu dana istrčati za 2,30 sati. Naravno, nikad ne znate gdje su vam granice. Ako podignem treninge na 700 km mjesечно do prosinca, te ih održim u siječnju i veljači, što mi je želja, mogao bih u proljeće napasti maraton s 2,30." Sedamsto kilometara mjesечно? "Da," odgovara, profesionalci mjesечно trče po 900, 1000 km i onda maraton istrče za 2,10, 2,15 sati. Bitna je baza. Ako nemate mnogo kilometara tijekom zime u bazi, u proljeće ćete se na trci raspasti na 35 km i cijeli trud je uzaludan. Zanimljivo. U prvom mjesecu sam istrčao 600 km i to se isplatilo, jer sam na maratonu u Beču rušio osobni rekord za 9 minuta. S tri mjeseca dobre baze srušio sam 9 minuta. Volja, volja, malo talenta i mnogo znoja i isplati

se." Financijske koristi nema. Sve sam financira, a najvažnije mu je kaže osobno zadovoljstvo. Sezona je od trećeg do 11 mjeseca. Planira se nagraditi odlaskom na njutorški maraton. Nije mu cilj istrčati neki rezultat, nego jednostavno sudjelovati. "Trči četrdeset tisuća ljudi, njih milijun navija uz stazu. To je nešto."

Što vam je motiv? Što vas tjera naprijed, oda-kle snaga? Postići 2,30 sati u maratonu i srušiti hrvatski rekord koji je još uvijek 2,17 i teško da ga sada može dostići i najbolji maratonac u Hrvatskoj." Do kada se namjeravate baviti trčanjem? "To najprije ovisi o glavi. Možda se jednostavno jedan dan probudim i kažem neću više. Zasad mislim dokle god bude zdravlja," zaključio je desetnik Danijel Katalenić i nastavio s obavljanjem svojih zadaća u Vojnoobavještajnoj bojni. Kao pravi profesionalac kaže da ipak živi od posla koji radi, a trčanje mu je, unatoč vrhunskim rezultatima samo hobi. ■

Unatrag nekoliko godina Danijel je član Atletskog kluba Sljeme, a trener mu je Pero Budija, vrsni hrvatski maratonac koji s 2,17 minuta drži i dalje drugo mjesto u maratonu u Hrvatskoj. Rezultat je to što ga je ostvario još sedamdesetih godina. Danijel je iz Križevaca, a tijekom tjedna je u svojoj postrojbi u Ogulinu. Trenira šest dana u tjednu

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

Pod umjetničkim vodstvom prof. Maria Božića, pjevači Klape HRM-a "Sveti Juraj" Hrvoslav Kužić, Marko Bralić, Domagoj Žanić, Darko Tranfić, Ivica Kuzmanić, Bruno Andrić, Goran Bralić, Jakov Šegvić i Ignacio Tranfić, svojim vrhunskim glasovnim mogućnostima i scenskim nastupom već godinama daju nemjerljiv doprinos promociji hrvatske kulturne baštine i njezinih Oružanih snaga. Svi su ponosni na mornare u bijelim odorama čijih je deset godina rada obilježeno brojnim nagradama, priznanjima, nosačima zvuka...

KLAPA KOJA PJEVA S DUŠOM

Klapa HRM-a "Sveti Juraj" osnovana je prije deset godina, početkom siječnja 2001. Nekolicina entuzijasta okupila se u Raketnoj bazi HRM-a u Žrnovnici na inicijativu monsinjora Josipa Šantića, generalnog vikara Vojnog ordinarijata. Željeli su osnovati klapu Hrvatske ratne mornarice, koja će nastupom na svečnom otvaranju Međunarodnog hodočašća vojski svijeta u Lurdusu predstavljati Oružane snage RH. Tada, prisjeća se voditelj Klape nadnarednik Marko Bralić, nisu imali viziju ovakvog vokalnog sastava u sustavu MORH-a. Počašćeni povjerenjem da na velikom međunarodnom vojnem događanju predstavljaju svoj narod i vojsku i to na izvoran, tradicionalan način, do tada pomalo i neuobičajen u vojnem svijetu, majstorski su odradili prvi javni nastup pred vojnicima iz više od 40 zemalja iz cijelog svijeta. Vrlo su brzo postali prepoznatljiv znak vojnog hodočašća u Lurdusu i Francuskoj gdje ih zovu CORAL DE LA CROAT!, ali i mnogo šire.

Pod umjetničkim vodstvom prof. Maria Božića, pjevači Klape HRM-a "Sveti Juraj" Hrvoslav Kužić, Marko

Bralić, Domagoj Žanić, Darko Tranfić, Ivica Kuzmanić, Bruno Andrić, Goran Bralić, Jakov Šegvić i Ignacio Tranfić, svojim vrhunskim glasovnim mogućnostima i scenskim nastupom već godinama daju nemjerljiv doprinos promociji hrvatske kulturne baštine i njezinih Oružanih snaga. Svi su ponosni na mornare u bijelim odorama čijih je deset godina rada obilježeno brojnim nagradama, priznanjima, nosačima zvuka.

Svaki je početak težak, takav je bio i njihov. "Nismo kod svih, kako mi kažemo u Splitu, "na prvu" imali razumijevanje i potporu. Upornim radom i svakim novim uspjehom stvorila se realna potreba za egzistencijom i ustrojem klape kao vokalne sekcije u Orkestru OSRH-a", kaže Bralić.

Do sada su izdali deset nosača zvuka. Iza njih je više od 1100 nastupa. Osim u zemlji redovito nastupaju i izvan domovine (Italija, Njemačka, Poljska, Belgija, Mađarska, Francuska, Austrija, Slovenija, BiH, Crna Gora). Među njihovim brojnim nastupima svakako treba izdvojiti onaj u NATO bazi u Monsu i u Bruxellesu u Zapovjedništvu za Europu.

Klapa "Sveti Juraj" dobitnik je brojnih priznanja i nagrada. Neka od njih su:

- 1. nagrada (osvojeno zlato) na međunarodnom festivalu u Boleslawiecu (Poljska) 2002.;
- zlatna plaketa s kadenom Mare nostrum Croaticum 2005. godine za iznimno očuvanje i promicanje nacionalnog, kulturnog, povijesnog i vjerskog dobra hrvatskog naroda u svijetu;
- nominacija za diskografsku nagradu Porin 2005. u kategoriji klasične glazbe za najbolju izvedbu većeg komornog sastava, komornog ili simfoniskog orkestra ili zbora skladbom Ave Maria;
- Srebrena kula Cambi (druga nagrada publike) na večeri "Kaštelanski dir" 2005.;
- zlatna plaketa Pelerinage Militaire International- PMI u povodu 50. obljetnice Međunarodnog susreta vojski svijeta u Lurdru, za izniman doprinos i sudjelovanje u međunarodnom programu 2008. godine;
- Pozlaćeni povijesni grb grada Skradina - 1. nagrada stručnog ocjenivačkog suda za najbolju izvedbu izvorne klapske pjesme na 29. susretu dalmatinskih klapa u Skradinu 2008.;
- Grand prix - festivala zabavne glazbe Split 2009. i treća nagrada stručnog ocjenjivačkog suda u suradnji s Đanijem Stipanićevim za pjesmu Mali Paškin.
- 1. nagrada stručnog ocjenjivačkog suda i nagrada za najbolju dalmatinsku pismu na međunarodnom "Marko Polo festivalu pisme i vina" u Korčuli 2010., za pjesmu "Zapivaj klapo moja".

Postali su, što ih osobito veseli, na neki način uzor i poticaj i drugima da osnuju slične sastave u drugim državnim institucijama, ministarstvima i ustanovama. Nadaju se da će tradicija Klape HRM-a u sustavu OSRH ostati trajna i nakon njih, baš kao što je to i u drugim vojskama svijeta. Više informacija o Klapi HRM-a "Sveti Juraj" možete naći na njihovoј web-stranici www.klapa-sveti-juraj.com ■

Nosači zvuka koje je do sada izdala Klapa "Sveti Juraj"

Sa krša ovog glasi te zovu (2002.)

Hrvatski Božić (2003.)

Domovini s ljubavlju (2004.)

Priče mora (2005.)

Pismo moja (2006.)

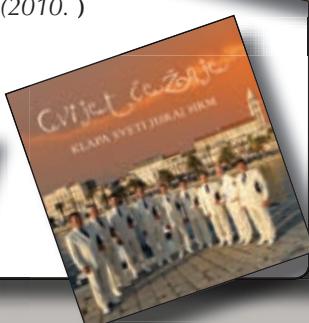
Cvijet čežnje (2007.)

Tebe tražim Bože moj (2008.)

Ruža crvena (2009.)

Gospi velikog hrvatskog zavjeta (2010.)

Zapivaj klapo moja – best of (2010.)

Nadnarednik Marko Bralić, voditelj Klape

Zašto ste se odlučili za ime "Sveti Juraj"?

Svako ime u sebi nosi simboliku, tako je bilo i u odabiru našeg imena. Sveti Juraj je bio vojnik kojeg je zbog kršćanskih idea smaknuo car Dioklecijan. U hrvatskom narodu, kako na obali tako i na kontinentu gotovo da nemate mjesta u kojem nema crkvice posvećene sv. Jurju, kao i brojni planinski vrhovi itd... Vrh Mosora i raketna baza kao ratna postrojba u sklopu 4. gardijske brigade i poslije HRM-a, nosi ime svog nebeskog zaštitnika sv. Jurja.

Dobitnici ste brojnih nagrada i priznanja. Možete li istaknuti što vas je u dosadašnjem radu posebno dojilo i što je motiv za nastavak ovako uspješnog rada?

Iza nas su brojni državni i vojni protokoli, nastupi i koncerti, njih oko 1118 u raznim prigodama, humanitarni koncerti za brojne udruge, stradalnike i potrebne diljem Lijepe Naše... Teško je izdvojiti neki, ali sasvim sigurno je naša najveća nagrada i motiv koji osjećamo u publici kojoj smo upućeni, na poseban način kada su u pitanju hrvatski branitelji i njihove obitelji i hrvatski ratni vojni invalidi (posebno 100% HRVI 1. skupine) koji nas na osobit način doživljavaju i osjećaju svojima. Kad ljudi taknete u srce i dušu, oni vam to uvrate jednom dubokom zahvalnošću što izvire iz duše i koja je poticaj za dalje. Uvijek se sjetim legendarnog maestra Ljube Stipišića Delmata koji je znao kazati: "Dico moja, nemojte mi lipo pivati, to svak može, pisma mora imat dušu, inače je ljudi neće čutit!" Vjerujem da ćemo i dalje jednako uspješno, upravo klapskom pjesmom predstavljati kulturnu baštinu hrvatskog naroda i njegovu tisućljetu pripadnost uljudejnoj Europi i svijetu.

Proslava 10. obljetnice Klape HRM-a je u godini kad slavimo i 20 godina Oružanih snaga. Zasigurno vas očekuju mnogi nastupi i koncerti...

Proslavi 10. obljetnice Klape i 20 godina Oružanih snaga u ovoj godini ćemo obilježiti brojnim koncertima i nastupima diljem domovine u suradnji s Orkestrom HV-a, Orkestrom HRM-a, ali i s Tamburaškim orkestrom HRT-a i brojnim drugim prijateljima i dosadašnjim suradnicima na hrvatskoj glazbenoj sceni, a o čemu ćemo vas na vrijeme obavijestiti.

Dopustite da se na poseban način od srca zahvalim svima koji su nam bili potpora svih ovih godina: MORH-u, GS OSRH, Vojnom ordinarijatu RH, Zapovjedništvu HRM-a, Zapovjedništvu za potporu (ZzP), HVU "Petar Zrinski" kao i Zapovjedništvu Orkestra OSRH.

IZRAEL USTROJIO ESKADRILU EITANA

U zrakoplovnoj bazi Izraelskog ratnog zrakoplovstva Tel-Nof potkraj prosinca prošle godine proslavljen je osnivanje prve eskadrile borbenih besposadnih sustava Eitan. Riječ je o prvom i ujedno najvećem izraelskom borbenom besposadnom sustavu koji je uveden u operativnu uporabu. Eitan (na hebrejskom čvrst, postojan), koji se još naziva i Heron TP, je HALE (High Altitude long Endurance) besposadni sustav koji proizvodi izraelska tvrtka Israel Aerospace Industries, i svoj prvi probni let je imao 2004., dok je javnosti prvi put službeno predstavljen 2007. na Paris Air Showu.

Eitan teži 4650 kg i može ponijeti 1800 kg korisnog tereta uključujući i nавođene bombe i projektile zrak-zemlja. Dužina letjelice je 14 m dok je raspon krila 26 m. Pogonski blok čini turboprop motor Pratt & Whitney Canada PT6A snage 1200 KS, koji omogućava maksimalnu krstareću brzinu od 444 km/h. Tipična operativna visina djelovanja mu je 13 400 metara, a najveća 13 700, a u zraku može ostati do 36 sati što ga uz napade na kopnene ciljeve čini pogodnim i za obavljanje ISR (intelligence, surveillance, reconnaissance) zadaća iz zraka.

I. SKENDEROVIC

JEDNAKA PODJELA BUDUĆIH LCS-a

kama, čija se vrijednost procjenjuje na više od sedam milijardi dolara. Do sada su izgrađena četiri plovila LCS programa, po dva klase Freedom i dva klase Independence.

Očekuje se da će brodovi biti dostavljeni do 2015., pri čemu će svaka kompanija izgraditi po deset plovila. Pritom Lockheed Martin gradi inačicu poludeplasmanskog monotrupca dok Austal gradi trimaransku inačicu. Obje inačice plovila imaju istinsinu oko 3000 t, postižu maksimalnu brzinu od 40+ čv te na krmenoj palubi nose helikopter.

LCS plovila su jedinstveno dizajnirana, namijenjena ratovanju protiv prijetnji XXI. stoljeća u priobalnim vodama koje su redovito dom sve jačih podmornica, mina i brzih malih plovila.

M. PTIĆ GRŽELJ

POČINJE PROIZVODNJA RAKETA APKWS-II

Početkom siječnja ove godine tvrka BAE Systems je sklopila novi ugovor s Američkom ratnom mornaricom za proizvodnju navođenih raketnih zrna APKWS-II (Advanced Precision Kill Weapons System). To je u proteklih šest mjeseci drugi sklopljeni ugovor što je nakon brojnih odgoda stvorilo uvjete za pokretanje proizvodnje u ovoj godini. Zasad je naručeno više od 900 navođenih raketnih zrna APKWS-II, čija bi se proizvodnja trebala završiti do kraja 2012. godine. Uz to, tvrtka BAE Systems je obvezana i na integraciju APKWS-II na marinske transportne helikoptere UH-1Y.

APKWS-II predstavlja program poboljšanja nevođene rakete Hydra 70 kalibra 70 mm, tako što je BAE Systems na tijelo rakete ugradio laserski komplet za navođenje (poluaktivnu lasersku glavu DASALS), koji je sposoban obaviti zahvat cilja, njegovo praćenje i prema potrebi napad na njega. Svrha tog poboljšanja jest povećanje mogućnosti preciznog napada na statične i posebice pokretne ciljeve, odnosno razvoj jeftinog navođenog projektila, koji bi mogao bez velikih preinaka biti rabljen s postojećih helikopterskih platformi.

I. SKENDEROVIC

LEOPARDI SAČUVANI OD REZALIŠTA

Francuska će ratna mornarica modernizirati svojih osam školskih brodova klase Leopard ugradnjom novih motora umjesto njihova povlačenja iz službe i slanja u rezališta.

Citava klasa brodova izgrađena je i primljena u aktivnu službu francuske mornarice kao navigacijska i školska plovila početkom 80-ih godina prošlog stoljeća. Smješteni su u vojno-pomorskoj bazi u Brestu.

Osnovne dimenzije trupa očituju se u duljini od 43 m preko svega, širini 8 m te maksimalnom gazu od 3,65 m dok im je maksimalna istisnina oko 470 t. Dva dizelska motora koja će biti zamijenjena novima uz dva vijka s varijabilnim usponom krila omogućavala su maksimalnu brzinu od 15 čv. Uz brzinu od 15 čv maksimalan domet iznosi 5000 Nm. Temeljno naoružanje su dvije strojnica kalibra 12,7 mm.

M. PTIĆ GRŽELJ

POKUSNA PLOVIDBA OMANSKE KORVETE

Prva od tri korvete duljine 99 m koje za potrebe omanske kraljevske ratne mornarice gradi britanska kompanija BAE Systems pod projektom Khareef započela je inicijalnu brodograđevnu pokušnu plovidbu. Korveta nosi ime Al Shamikh te se njezina primopredaja očekuje tijekom 2011. Ugovor o gradnji plovila osiguran je 2007. te osim gradnje plovila uključuje obuku posade te početni paket logističke potpore.

Nakon pokusne plovidbe, korveta će se vratiti u brodogradilište

Portsmouth gdje će se nastaviti daljnja integracija i testiranje pri čemu je za početak ove godine određeno ispitivanje brodskog naoružanja. Nakon primopredaje korveta nastavlja put Omana, gdje je očekuju konačna ispitivanja i testiranja u toplim vodama.

Al Rahmani, drugi brod u klasi svečano je porinut u srpnju 2010. i u ovoj godini se očekuju pokušne plovidbe dok će treća korveta u klasi, Al Rasikh biti porinuta u ožujku 2011.

M. PTIĆ GRŽELJ

NOVE EUROFIGHTEROVE MOGUĆNOSTI

Početkom prosinca prošle godine uspješno je okončana serija letnih testiranja produkcijskog prototipa višenamjenskog borbenog aviona Eurofighter Typhoon II. Tako su u njemačkoj tvornici Eurofightera EADS Military Air Systems u Manchingu provedena letna testiranja na IPA 7 (Instrumented Production Aircraft Seven), radi iskušavanja novog autopilot sustava na avionu.

Ta testiranja autopilot sustava ponajviše su bila usmjereni na isprobavanja funkcije automatiziranog samostalnog slijetanja aviona bez intervencije pilota.

Takva sposobnost aviona je od izuzetne važnosti posebice u lošim meteouvjjetima, meteo - minimum kategorija 1, što u konačnici omogućava veću operativnu raspoloživost aviona i smanjuje broj dana kada je avion prizemljen. Za razliku od vojnih aviona na kojima je takav sustav autopilota novina, on je uglavnom svojstven avionima zadnje generacije, on postoji cijeli niz godina na civilnim putničkim avionima bez čega bi civilni putnički promet bio nezamisliv.

Eurofighter IPA 7 predstavlja standard Block 8, odnosno standard Euro-

fighter-a iz serije Tranche 2. Jedna od najvažnijih odlika Tranche 2 Eurofightera jest ugradnja novog računala i novog paketa avionike. Novo računalo u avionu, s više procesorske i memorijske snage, potrebno je radi integriranja, ne samo sustava kao što je novi autopilot nego i novih oružnih sustava poput Meteora, Storm Shadow-a i Taurusa. Uz to, u odnosu na Tranche 1, provedene su brojne preinake i ispravke nedostataka uočenih na dosadašnjim Eurofighterima.

I. SKENDEROVIC

Foto: Eurofighter

DOSTAVA DRUGE TYPE 209PN

Portugalska ratna mornarica je primila drugu od naručene dvije podmornice klase Tridente (Type 209PN), NRP Arpa o tijekom svečanosti održane 22. prosinca prošle godine u njemačkom brodogradilištu tvrtke HDW u Kielu. Ulazak druge podmornice u službu portugalske mornarice očekuje se u 2011. Ovom pri-

mopredajom ispunjene su sve točke ugovora vrijednog gotovo 1 milijardu dolara potписанog u travnju 2004. Potpisnici su bili portugalska vlada i German Submarine Consortium – GSC (koji čine HDW, Nordseewerke i MAN Ferrostaal). No, kontroverze oko ugovora što su se pojavile tijekom gradnje daleko su od konca.

Prodaja je pod istragom u Njemačkoj i Portugalu zbog navodnog mita.

Portugalske inačice podmornice Type 209PN dugačke su 65 m te istisnine 1800 t, a podmornice će se nalaziti u sastavu 5. podmorničarskog odreda smještenog u Lisabonu.

M. PTIĆ GRŽELJ

NOVA DOSTAVA RUSKIH SU-34

Potkraj prosinca 2010. ruska tvrtka Suhoj dostavila je Ruskom ratnom zrakoplovstvu nova četiri lovca - bombardera Su-34 (NATO naziv Fullback). Riječ je o prvoj seriji od 32 aviona Su-34 koju je Rusija naručila za iznos od oko 1,3 milijarde američkih dolara, sa svrhom formiranja zrakoplovnog puka opremljenog isključivo lovcima - bombarderima Su-34. Zbog toga je krajem 2008., nakon brojnih odgoda, pokrenuta proizvodnja Su-34 a prvi avion je dostavljen 21. prosinca 2009., dok preostali Su-34 trebaju biti predani do 2013. godine.

Razvoj Su-34 započet je potkraj osamdesetih godina prošlog stoljeća (prvi probni let izведен je 13. travnja 1990.), i Rusija ga svrstava u tzv. 4+ ge-

neraciju borbenih aviona. Lovac - bombarder Su-34 namijenjen je ponajviše za napad na kopnene i površinske ciljeve. Pogonsku skupinu čine dva turbomlazna motora AL-35F, svaki potiska 137,2 kN s dodatnim izgaranjem, koji osiguravaju maksimalnu brzinu do 1,9 M. Maksimalna težina na polijetanju je 45 tona,

od čega može na 12 podvjesnih točaka nositi do osam tona ubojnog tereta, što se odnosi na široki spektar navođenih i nenavоđenih bombi i projektila. Uz to, Su-34 je naoružan i automatskim topom GŠ-30/1 kalibra 30 mm, s kompletom od 150 granata.

I. SKENDEROVIC

Malen, brz, s izraženim stealth odlikama i opremljen s osam dalekometnih protubrodskih projektila, kineski katamaran klase Houbei u početku nije privukao osobitu pozornost vojnih analitičara na Zapadu. No, takav stav je s pravom ispravljen

STEALTH KATAMARANI KLASE HOUBEI

Unatoč svom neobičnu dizajnu i plavo-bijelo-crno-sivoj kamuflažnoj shemi, kineska klasa Houbei stealth katamarana - brzih napadnih brodova naoružanih projektilima (FACM), ostala je prilično nepoznata većini vojnih analitičara. Na prvi pogled, ovaj borbeni katamaran izgleda prilično krhko i neugledno - ali se nikako ne smije smetnuti s uma da njegov ubojiti borbeni komplet čini osam dalekometnih protubrodskih krstarećih projektila (ASCM) četvrte generacije. Odluka Pekinga da izgradi

moćnu flotilu ovih stealth plovila nije nimalo slučajna.

Snaga koju predstavlja klasa Houbei moguće je sažeti u sljedećoj opservaciji: stealth dizajn i velika brzina omogućavaju pozicioniranje i koordinirani napad raspršenih taktičkih skupina, stotinama nautičkih milja daleko od kopna, uz uporabu velikog broja supersoničnih projektila. Istodobno, odluka da se izgradi veliki broj ovih malenih i jeftinih stealth katamarana bila je potpomognuta spoznajom da oni mogu postati

djelotvoran i ubojit strateški sustav kada se rabe u većem broju i u koordiniranim uvjetima informatički uvezane bojišnice.

Povijest projekta

Povijest projekta prvog kineskog stealth katamarana je pomalo maglo-vita, ali veliki broj planiranih plovnih jedinica i ubrzana proizvodna dinamika nedvosmisleno upućuju na činjenicu da je kineska mornarica dala ostvarenju ovog programa prioritet. Prototipni brod, s kodnim brojem 2209 prvi je put

identificiran u šangajskom brodogradilištu Qiuxin, nakon njegova porinuća u travnju 2004.

Prema kineskom sustavu klasificiranja, projekt je dobio oznaku Tip 022, dok je na Zapadu uglavnom postao poznat pod kodnim nazivom klase Houbei. Tijekom prvih godina intenzivnog ispitivanja, u istom brodogradilištu izgrađena su još dva prototipna primjerka s kodnim brojevima 2010 i 2011. Nakon toga, izgradnja je povjerena i drugim brodogradilištima.

Trenutačno, ova klasa se gradi na navozima čak šest kineskih brodogradilišta. Projekt prvog borbenog katamarana rezultat je suradnje kineskog vojno-brodograđevnog sektora s australskom kompanijom AMD, koja je diljem svijeta na komercijalnim tržištima prodavala svoje katamarane različitih veličina. Od 1993. do 2000. godine NR Kina je kupila sedam AMD-ovih katamarana od 16 do 30 m duljine, koji su bili rabljeni za riječni nadzor, lučke poslove te za lokalni trajektni prijevoz.

Kompanija AMD je u NR Kini zajedno s domaćim partnerima osnovala i zajedničku kompaniju pod imenom Sea Bus International, sa sjedištem u Guangzhou, za projektiranje i izgradnju ovih plovila te njihovu prodaju na trećim tržištima. Nakon revizije svih predloženih projekata, kineska mornarica je odlučila modificirati AMD-ov projekt br. 350 u borbenu inačicu, čije su tehničke odlike bile vrlo bliske današnjem konceptu tipa 022, odnosno klase Houbei.

Od porinuća prototipa do kraja 2007., izgrađeno je petnaestak ovih plovnih jedinica. Trenutačno u sastavu triju kineskih flota nalazi se više od 40 ovih brzih napadnih stealth katamarana. Prema saznanjima s internetske stranice globalsecurity.org do kraja 2015. trebalo bi biti izgrađeno ukupno 70 plovnih jedinica, a određeni izvori spominju brojku od 100 plovnih jedinica koje će biti izgrađene i dostavljene kineskoj mornarici.

Preda NR Kina i njezina ratna mornarica imaju veliko i dugogodišnje iskustvo uporabe malih i brzih napadnih

brodova (FAC), kvalitativni skok klase Houbei iznenadio je mnoge mornaričke stručnjake i analitičare. Kombinacija suvremenog katamaranskog trupa i vodomlazne propulzijske tehnologije rezultirala je vrlo brzim (prema nekim izvorima 45+ čv) i stabilnim plovilom niskog praga senzorske zamjetljivosti.

Katamaranski trup temeljen je na tzv. SWATH koncepciji (Small Waterplane Area Twin Hull) i njegove temeljne odlike su vrlo slične odlikama američkog eksperimentalnog katamarana (poznatog i kao projekt FSF-1 Sea Fighter) kao i General Dynamicsovo inačici LCS broda. Spomenuti SWATH dizajn trupa uz to što nudi dovoljno veliku platformu za

pogled odveć spektakularno. Pri punom deplasmanu od 220 tona njihov gaz iznosi tek nešto više od 1,5 m. Instalirani protubrodski raketni sustav dugog dometa je upravo ono što ovaj brod čini pojedinačno vrlo moćnom bojnom platformom. No, stratezi kineske mornarice dizajnirali su ga tako da bude karika u mnogo većem borbenom sustavu. U prilog toj tvrdnji idu sljedeće činjenice.

Kao prvo, posada od 12 do 14 članova, od čega je više od polovice ljudstva vezano za nadzor propulzije i navigaciju - jednostavno nema vremena ni mogućnosti da bi se ozbiljnije bavila nadzorom okolnog prostora, otkrivanjem potencijalnih površinskih

Malen, brz, s izraženim stealth odlikama - katamaran klase Houbei

smještaj naoružanja i opreme osigurava izvanrednu stabilnost i visoke brzine borbene platforme, što je iznimno važno ako se prakticira dugodometno zapovijedanje i nadzor (C2) uz istodobno ispaljivanje ASCM projektila. S obzirom na sve navedeno ne iznenađuje činjenica da je u jednom američkom kongresnom izvješću klasa Houbei nazvana "visoko naprednim projektom".

Element umreženog sustava

Sa svojim dimenzijama od 42,6 m duljine i 12,2 m širine katamarani klase Houbei (Tip 022) ne djeluju na prvi

ciljeva odnosno da bi rješavala taktičke situacije. Bez obzira na činjenicu koliki je primijenjeni stupanj automatizacije oružnih i senzorskih sustava - na borbenoj platformi ovakvog tipa to jednostavno nije moguće provoditi s tako malim brojem ljudstva.

Još 2007. godine u analizi magazina Signal bio je dan naglasak na pasivne elektromagnetske i elektrooptičke senzorske sustave koji katamaranu omogućavaju detekciju i praćenje potencijalnih ciljeva, samo u zoni radarske i optičke zamjetljivosti, ali koji barem svojim radom ne odaju vlastitu poziciju.

No, ono što je posebno iznenadilo vojne analitičare jest vrlo veliki stupanj primijenjene informatičke uvezanosti (podatkovna mreža) za borbeno plovilo tako male veličine sa zrakoplovima, podmornicama, brodovima i ostalim ključnim elementima kineske pomorske sile.

Upravo zbog te činjenice, bez velike pogreške može se ustvrditi da su stealth katamarani klase Houbei dizajnirani za provedbu protubrodskog raketnog udara preko horizonta (OTHT -over the horizon targeting) u slopu velikog, informatički uvezanog borbenog sustava. Već

metni protubrodski krstareći projektili. Unatoč činjenici da brod raspolaže određenim samoobrambenim sposobnostima koje čine sustav za blisku obranu Tip 630 (modificirana inačica ruskog AK-630) te kratkodometni raketni PZO sustav FLS-1, klasa Houbei je zapravo pravi protubrodski ASCM jurišnik.

Dva velika krmena hangara za smještaj raketnih lansera pokrivaju više od jedne trećine raspoložive palubne površine. Prema dostupnim podacima vidljivo je da klasa Houbei (Tip 022) može ukrcati osam projektila tipa YJ-83 (NATO oznake C 803), sposobnih za

na, 0.9 Macha u prvom dijelu putanje, do 2 Macha u završnom dijelu), povećana otpornost na elektroničko ometanje te posebno sposobnost da prima i procesira podatke o cilju putem kriptirane podatkovne veze tijekom leta, čini ovaj projektil iznimno opasnim oružjem.

Taktika uporabe predviđa provedbu masovnog raketnog ASCM udara preko crte radarskog horizonta, daleko od svojih obala. Potencijalno najopasniji scenarij borbene uporabe stealth katamarana klase Houbei je onaj pri kojem je kombiniran masovni, koordinirani raketni udar pri gornjoj granici doplova

Houbei tijekom gradnje

Pogled s pramca na zapovjedni most i brodski jarbol

površna analiza borbenih sposobnosti upućuje na činjenicu da brodovi klase Houbei imaju tek marginalne sposobnosti za akviziciju ASCM ciljeva vlastitim ugrađenim nadzornim radarom što čini njihovu prvu slabost.

Druga slabost uvjetovana je samim tehničkim performansama plovila. Zbog limitiranog maksimalnog doplova, posebice ako se zahtijeva plovidba velikim ili maksimalnim brzinama, koordinirane oceanske akcije taktičkih skupina katamarana Houbei zahtijevat će popunu gorivom na otvorenu moru.

U središtu Houbeova tehničkog koncepta nalaze se novi domaći daleko-

OTHT koordinirani udar, kako po skupnim tako i po pojedinačnim ciljevima. Koordinirani oceanski OTHT protubrodski udar krstarećim projektilima velikog dometa je upravo ona činjenica koja iznimno poboljšava potencijale kineske mornarice.

Glavno Houbeovo oružje, raketni projektil YJ-83 (C 803) zaslužuje da se o njemu kaže još nekoliko riječi. Ovo oružje razvijeno je kao sljednik uspješnog projektila C 802, koji je u svojoj novoj izvedenici dobio nekoliko znatnih poboljšanja. Njegov povećani domet (prema izvješćima, veći od 250 km), veća brzina (visoko podzvuč-

brodova (oko 300 Nm). U toj inačici uporabe, uz uporabu flotile od 50 takvih plovila, potencijalni protivnik našao bi se pod zastrašujućim udarom od 400 projektila na udaljenosti od 400 do 435 Nm (više od 800 km) od polaznih položaja.

Uporabljena u velikom i dobro umreženom informatičkom sustavu, flota stealth katamarana Houbei tako postaje mnogo više od defenzivno orijentiranog litoralnog plovila. Nadalje, prema određenim saznanjima navodno se razmatra i moguće instaliranje modificiranih krstarećih projektila za napad na kopnene ciljeve (LACM).

Ti projektili serije HN, imaju promjer 533 mm i originalno su predviđeni za podmorničarsko lansiranje kroz klasične torpedne cijevi kineskih podmornica. Seriju LACM projektila iz obitelji HN čine HN-1 dometa 600 km, HN-2 dometa 900 km te HN-3 čiji domet doseže 2500-3000 km.

Riječ je o dugodometnim, strateškim sustavima opremljenim sustavima GPS vođenja, digitalnom navigacijom s mapi ranjem terena. Opremljeni su turbofan propulzijom, sličnom onoj koju rabi američki LACM Tomahawk. Prema istim informacijama (ali još uvijek nepotvrđenim), u sljedećoj fazi opremanja flote

nu obranu na granicama ekskluzivne ekonomske zone (EEZ), na 200 Nm udaljenosti od kineskog kopna.

Houbei klasa, ubaćena u strateški okvir te doktrine, s ugrađenom novom kvalitetom i borbenim potencijalom koji pružaju stealth dizajn, brzina i masovni koordinirani udar preko grana radarskog horizonta, u svakom je slučaju važan element unutar strateškog nadmudrivanja, odnosno ofenzivnog iznenađenja protivnika.

Klasa stealth katamarana Houbei pokazuje ofenzivne sposobnosti unutar strategije "aktivne obrane". Prema njima, NR Kina bi vrlo vjerojatno masovno

horizonta "držati" protivničke snage na udaljenostima od barem 1000 Nm od matične obale.

Upravo u tim okvirima treba razmatrati razloge zbog kojih je konstruirana klasa Houbei, zbog čega je predviđena njezina masovna proizvodnja kao i dinamika uvođenja u operativnu službu ratne mornarice.

U litoralnoj zoni njihov stealth dizajn, brzina i pokretljivost, uz snagu raketnog udara služe kao odlučni defenzivni čimbenik u osporavanju mora, blokadi pristupa i održavanju potencijalne blokade, dok se vrlo brzo i uspješno u okvirima "umreženog informatičkog ratovanja" pretvaraju u izdvojeni, jurišni postroj, fokusiran i sposobljen za masovni i precizni raketni udar. U koordinaciji sa zrakoplovstvom i podmornicama te strateškim raketnim snagama, klasa Houbei je vjerojatno prva i najveća prijetnja s kojom bi se mogle suočiti protivničke snage.

Slika stealth katamarana i sasvim prosječnom poznavatelju mornaričke tehnologije pokazuje da je riječ o napadačkom plovilu, pravoj raketnoj platformi. Sva tehnika ugrađena u njega u službi je te borbene koncepcije. Stoga i nije nikakvo čudo da ga u dijelu vojne literature nazivaju "ship-killer" (ubojica brodova).

Katamaran Houbei, ipak, uza sve svoje stealth odlike nema šanse preživjeti bliski borbeni sraz s modernijim ratnim brodom (već od klase korvete pa nadalje), pa čak ni s pojedinim modernim klasama FAC-a (fast attack craft - brzi napadajni brodovi). No, on za to nije ni zamišljen ni konstruiran. On je jeftina i vrlo djelotvorna raketna platforma, konstruirana prema modernom konceptu i tehnološkim zahtjevima čija djelotvornost dolazi do izražaja u uvjetima informatičkog umrežavanja i masovne uporabe. Brzina i mobilnost jesu njegova najveća obrana.

Ukrcaj protubrodskih projektila C 803 na klasu Houbei

ovih stealth katamarana predviđena je i ugradnja satelitskih sustava komunikacija.

Produljeni kineski strateški doseg

Cilj produljenja dosega kineskih pomorskih ofenzivnih potencijala u oceanske vode do sada je već na mnogo mesta više nego dobro elaboriran. Još 2009. godine Američko ministarstvo obrane opširno je izvjestilo Kongres (kao i ostale odgovorne čimbenike) o novoj fazi u razvoju kineske pomorske doktrine nazvanoj "daleka pomorska obrana", koja daleko nadmašuje konvencional-

uporabila klasu Houbei te zajedno s ostalim velikim površinskim plovnim jedinicama i podmornicama u ostvarivanju strateške blokade ujedno dobila potencijal za provedbu strateškog, koordiniranog napada daleko na oceanu.

Projekcija oceanskih sposobnosti

Suvremena vojna literatura prepuna je članaka koji razmatraju strategiju suprotstavljanja i raketnog udara na protivničke pomorske snage na velikim udaljenostima od matičnog teritorija. Najveći broj takvih članaka opisuje taktike kojima bi se moglo locirati i dalekometnim raketnim udarima preko

Novi litoralni izazov

Zahvaljujući svojim malim dimenzijama i reduciranoj zamjetljivosti (klasična priča: mali brod na velikom oceanu) postoji vrlo velika mogućnost da ova

stealth plovila ostanu nezamjećena sve do trenutka lansiranja njihovih dugodometnih projektila C 803, što u osnovi može znatno otežati provedbu uzvratnog udara površinskih brodova vlastitim protubrodskim projektilima.

Čak i ako protivnički senzori uoče i lociraju pozicije stealth katamarana odmah nakon lansiranja njihovih projektila, moguće je da se dobar dio njih, zahvaljujući svojoj mobilnosti i brzini izvuče na granicu dometa projektila.

Tom problemu moguće je doskočiti uporabom inačice protubrodskih pro-

klase usred "šumovima" prezasićenog litoralnog okruženja zahtijevat će razvoj sljedeće generacije sustava za precizno navođenje protubrodskih projektila.

Ranjivost Houbeija moguće je maksimalno iskoristiti eliminacijom prijateljskih prijenosnika koji klasi omogućavaju kvalitetnu podatkovnu vezu, odnosno prevencijom njihove taktičke uporabe dok su još u lukama i sidrištima.

Povećavanje dometa protubrodskog naoružanja na klasi Houbei uvođenjem u uporabu nove generacije projektila

ljiva alternativa sadašnjim brodovima u suprotstavljanju ugrozama.

Umjesto zaključka treba možda naglasiti da se pojava stealth katamarana klase Houbei treba promatrati i u svjetlu kineske prakse da svoje strateške nedostatke uz pomoć nekonvencionalnih, asimetričnih ili sasvim modernih metoda pretvara u novu kvalitetu i daje im sasvim nove mogućnosti.

Strategija masovnog napada protubrodskim projektilima nije nešto novo. Takvu je strategiju tijekom Hladnog rata razvijao bivši SSSR i njegova (ponajpri-

Unikatna maskirna shema karakteristična je za svaku plovnu jedinicu iz klase Houbei

jektila za zračno lansiranje. To istodobno znači da bi se zrakoplovi i besposadne letjelice svakako morale izložiti djelovanju proturaketnih kopnenih i mornaričkih sustava PZO četvrte generacije. Mornarički helikopteri naoružani projektilima također bi bili ugroženi čak i više.

Završna analiza

U konačnici, potrebno je navesti još nekoliko činjenica kada je u pitanju evaluacija narastajućih kineskih pomorskih kapaciteta i taktičkih sposobnosti.

U svakom slučaju, daljnji kineski razvoj u smjeru potencijalne kolektivne i koordinirane uporabe Houbei klase u uvjetima uvezanog informatičkog ratičnog rezultat je novog promišljanja.

Mali, pokretni cilj poput Houbei

s većim dometom nego što ga imaju sadašnje inačice tog oružja pokazuje mogući smjer razvoja lakih jurišnih brodova. Kvalitativnim jačanjem njihova primarnog raketnog naoružanja prevladavaju se mogući nedostaci vezani uz malu istisninu, dimenzije, doplov i slabiju mogućnost dugotrajnog ostanka na otvorenom moru, daleko od matične obale.

Razvoj malog, brzog i po taktičkim sposobnostima broda sličnog Houbei klasi, mogao bi biti djelotvoran i brz način stvaranja brojčano dovoljne flote za ostvarivanje nadmoći u litoralnim vodama.

Brojčano ograničena, konstrukcijski jednostavna, borbeno odgovarajuća i cijenom prihvatljiva klasa takvih malih brodova mogla bi postati sasvim prihvatljiva alternativa sadašnjim brodovima u suprotstavljanju ugrozama.

TEHNIČKE ODLIKE KLASE HOUBEI (TIP 022)	
Deplasman	220 tona
Duljina	42,6 m
Širina	12,2 m
Gaz	1,5 m
Propulzija	2 x DM + 4 Kamewa WJ
Instalirana snaga	6866 KS (2 x 3433 KS)
Maksimalna brzina	~ 42 čv
Doplov	300 NM
Autonomija	?
Naoružanje	8 x ASCM C-801/802/803 ili 8 x LACM HN Hongniao 1 x FLS-1 lanser za 12 kom QW MANPAD 1 x KBP AO-18 30 mm (AK-630)
Senzori	Navigacijski radar Tip 765 (I band) Površinski nadzor: ESR-1 363 Pasivni FENIS-ME E/O direktor KOLINKA-II (E/O direktor) HN-900 podatkovna veza; IFF; ECM; HF radio;
Posada	12

je) površinska flota i to ponajprije tzv. inteligentnim plotunom protubrodskih projektila dugačkog dometa kao što je npr SS-N-12 Granit.

U ovom slučaju, riječ je o možda još opasnijoj, složenijoj i informatički umreženoj protubrodskoj ugrozi. Demonstracija kolektivnih potencijala umrežene ASCM prijetnje, čiji je masovni i relativno jeftini predstavnik i stealth katamaran klase Houbei, zapravo je kvalitativno novi tip borbenog djelovanja. ■

ZAŠTITA ZDRAVLJA

Mirjana ŽUROVEC GRUBIŠIĆ

VITAMINI

Vitamini u tijelu reguliraju izmjenu

tvari preko sustava enzima. Mnogi enzimi potrebni za pravilnu funkciju organizma, a time i imunološku funkciju, zahtijevaju prisutnost vitamina i minerala. Četrnaest vitamina potrebnih za život, uz iznimku vitamina D, organizam ne može sam stvarati, već ih je potrebno stalno unositi prehranom, pretežno bilnjom ili dodacima prehrani. Kako svaki vitamin sudjeluje u tisućama procesa u organizmu, tako već i njihov manji nedostatak dovodi do usporavanja cijelog metabolizma i slabljenja imunološkog sustava. Ako jedemo hranu za čiju su preradu potrebni vitamini, a te iste vitamine ne unosimo, onda će se i ono malo vitamina u tijelu utrošiti na preradu hrane pa će ih nedostajati za druge važne procese u tijelu. Prema topivosti vitamine možemo podijeliti na one topive u mastima - A, D, E i K i na vitamine topive u vodi.

Prema funkciji mogu se podijeliti na neurotropne, antioksidacijske i vitamine koji djeluju izravno na staničnu jezgru.

Neurotropni vitamini

Riječ je o vitaminima nužnim za stvaranje energije i izmјenu tvari u mozgu i živcima.

Tiamin (Vitamin B1) Pobilješava rad živčanog sustava, funkciju srca i mišića. Metabolizam stanica živčanog sustava osobito je ovisan o preradi ugljikohidrata. Kod nedostatka vitamina B1 smanjuje se prerada glukoze u središnjem živčanom sustavu, stanice živaca se oštećuju, a živci postaju pretjerano razdražljivi. Osim toga B1 pobolješava raspoloženje, mentalne sposobnosti i rad T-stanica. Pamćenje, sposobnost učenja i koncentracije usko su povezani s vitaminom B1, koji je potreban u proizvodnji acetil koenzima A, ključnog vitamina u proizvodnji masti i steroidea. U ste-

Riječ vitamin dolazi od latinske riječi vita (život). Vitamini su organski spojevi prijeko potrebni organizmu za odvijanje normalnih metaboličkih procesa

Vitamini skupine B teško se mogu pohraniti u tijelu pa se moraju stalno unositi punovrijednom prehranom (voće, povrće, integralni proizvodi, riba, meso)

roide se ubrajaju hormoni nadbubrežnih žlijezdi, spolni hormoni, progesteroni, žučne soli, kolesterol i dr. Manjak tiamina može uzrokovati velike poremećaje u sintezi nekih aminokiselina i proteina. Zbog nedostatka B1 vitamina gubi se mijelin (masni omotač oko živaca), koji im služi kao zaštita i izolator. Preosjetljivost živaca zbog gubitka mijelina može uzrokovati boli, grčeve, tikove te upale (neuritis i neuralgije). Razina mu je često snižena kod osoba koje konzumiraju velike količine crnog i zelenog čaja, šećera ili alkohol i lijekove za izmokravanje (furosemid). On također olakšava probavu. Pomoću visokih doza B1 vitamina mogu se liječiti neurološke tegobe: trnci, jake boli u žvcima ruku i nogu u dijabetičara i alkoholičara, a daju se i kod ranog slabljenja umnih sposobnosti.

Riboflavin (Vitamin B2), otkriven u mlijeku, potreban je u metabolizmu ugljikohidrata, masti i masnih kiselina, aminokiselina te u proizvodnji ili pretvaranju u njihov aktivni oblik tiamina, niacina, folne kiseline... Osobito je potreban za zdravlje očiju i dobar vid, zdravlje kože (posebice kože lica) te za zdravlje sluznica. Štiti očnu leću od oksidativnih oštećenja i sprečava nastanak katarakte. Simptomi nedostatka su

prhutanje i ljuštenje kože oko nosa, usta i ušiju, svrbež i pečenje očiju, stomatitis angularis (žvale), dermatitis i sl. Veće doze ovog vitamina uzimane tijekom tri mjeseca uspjele su kod nekih osoba ublažiti napadaje migrene.

Niacin (Vitamin B3) je potreban kako za razgradnju tako i za sintezu nekih šećera, masti i proteina te za disanje stanica. Sudjeluje i u proizvodnji nekih steroidnih hormona, u održavanju zdravlja kože i sluznica, živaca, živčanog i probavnog sustava. Nedostatak vitamina B3 može uzrokovati dermatitis, proljev i demenciju. U medicinskoj praksi u većim dozama daje se u slučajevima shizofrenije i povećane količine masti i kolesterol-a u tijelu. Trigliceride snižava za 30-50%, LDL (loši kolesterol) za 25% dok HDL kolesterol podiže za 33%. Tako čisti naslage u krvnim žilama, a smanjuje i lipoprotein, rizični čimbenik za nastanak srčanog infarkta. Potvrđeno je također da štiti DNK od oštećenja kod kemoterapije.

Pantotenska kiselina (Vitamin B5) i **Biotin (Vitamin B8)** Nedostatak ovih vitamina relativno je rijetka pojava jer ih uglavnom unosimo u dovoljnoj količini hranom, a djelomično se proizvode i u crijevima. Važni su za proizvodnju

energije, u izgradnji spolnih hormona, u proizvodnji antitijela, za zdrav rast kose i noktiju.

Piridoksin (Vitamin B6) je vitamin koji sudjeluje u više od 100 različitih kemijskih reakcija. Većina njegovih aktivnosti odvija se u mozgu u kojem su koncentracije piridoksina 50 puta veće od onih u krvi. Nadzire san, raspoloženje, podložnost depresiji. On je koenzim što znači da pomaže enzimima i sudjeluje u ubrzavanju biokemijskih reakcija u stanicama. Prijeko je potreban za stvaranje antitijela i eritrocita kao i za apsorpciju vitamina B12. Jača obrambeni sustav i skupa s folnom kiselinom smanjuje rizik od srčanih bolesti. Pospješuje sintezu aminokiselina i bjelančevina te tako usporava starenje. Dobro asimilira bjelančevine i masti i sprečava stvaranje bubrežnih kamenaca. Potreban je za sintezu niza neurotransmitera GABA-e, serotonina (za smirenost i uravnoteženost), dopamina (za kreativnost i bezbržno raspoloženje), noradrenalina (za koncentraciju i optimizam). Budući da pomaže u stvaranju transmitera, mogao bi pomoći u sprečavanju epileptičkih napada i u popravljanju raspoloženja oboljelih od depresije. Smanjuje učestalost i težinu astmatičnih napadaja. Pomaže u iskoristavanju magnezija i sudjeluje u proizvodnji klorne kiseline. Pomaže kod noćnog grčenja mišića, kod grčeva u nogama, trnjenja šaka, kod nekih oblika artritisa, neuritisa, u liječenju fibrohistične bolesti dojki i sindroma karpalnog kanala. Prirodan je diuretik. Omogućuje apsorpciju i iskoristavanje selenia. Povećane količine potrebne su kod oboljelih od infektivnih bolesti, alkoholičara, kod osoba koje pate od PMS-a ili koje uzimaju kontracepcijske pilule i lijekove protiv tuberkuloze. Postoje izvješća da je u 70% ljudi starije životne dobi razina ovog vitamina manja nego što bi normalno trebala biti.

Cijanokobalamin (Vitamin B12) je jedini vitamin koji ima elemente esencijalnih vitamina i koji se pohranjuje u tijelu. Zdrava štitnjača pomaže njegovu apsorpciju. Pošto se zalihe u tijelu

iscrpe, simptomi nedostatka vitamina B12 mogu se pojaviti tek nakon pet godina. Vitamin B12 sadržan je jedino u namirnicama životinjskog podrijetla. Nedostatak se javlja zbog oštećenja želučane sluznice (alkoholičari, starije osobe) koja ne može proizvesti dovoljno intrinzičnog faktora potrebnog za resorpciju ovog vitamina u želučanoj sluznici. Vitamin B12 stvara i obnavlja crvene krvne stanice (eritrocite), potreban je za održavanje koštane srži, pomaže u razgradnji aminokiseline homocisteina, u proizvodnji aktivnog oblika folne kiseline i smanjuje rizik od srčanih bolesti. Poboljšava koncentraciju, pamćenje i ravnotežu, održava zdravlje živčanog sustava i smanjuje razdražljivost. Čak u 70% osoba pogodjenih Alzheimerovom bolešću nađen je nedostatak B12 vitamina. Oko 25% depresivnih ljudi ima preniske vrijednosti B12 vitamina i folne kiseline, koji su bitni za proizvodnju hormona sreće, neurotransmitera serotoninu, noradrenalina i dopamina. B12 pomaže i u pravilnom iskoristavanju masti, ugljikohidrata i bjelančevina, povećava energiju. Nužan je za regeneraciju folata i pomaže u sprečavanju raka izazvanog pušenjem. Pojačava imunosni odgovor u starijih ljudi, održava živčanu ovojnici pa može biti koristan u liječenju tinitusa (osjećaj zujanja u uhu). Apsorpcija vitamina opada sa starenjem (iznad 50 godina života), a ometa je pretjerano uživanje alkohola, Crohnova bolest, ulkus i druge bolesti probavnog sustava te uzimanje lijekova protiv epilepsije. Vitamin B12 je topiv u vodi pa se lako gubi prilikom kuhanja, pripremanja i sjeckanja hrane (do 50%).

Simptomi nedostatka su: poremećaji živčanog sustava; obamrstlost i trnci u udovima, grčevi i tikovi mišića, smanjena osjetljivost na dodir, bol i vibracije; mentalni poremećaji: smanjena sposobnost pamćenja, depresija, konfuzija, pomanjkanje orientacije u prostoru i vremenu; sklonost infekcijama, depresija, strah; simptomi perniciozne anemije: umor, slabost, zadihanost, osjećaj težine; ostali simptomi su osjetljivost

Manjak vitamina skupine B, u nedostatku kvalitetne prehrane moguće je nadomjestiti kvalitetnim vitaminskim pripravcima

i glatkoća jezika, nedovoljno lučenje želučane kiseline i poremećaj probave.

Folna kiselina

Nalazi se prije svega u zelenom lisnatom povrću, ali je toplina, zrak, svjetlost, skladištenje i začinjavanje salate octom vrlo brzo uništavaju. Potrebna je za rast i diobu stanica i izgradnju naslijedne supstancije DNK. Posljedica nedostatka folne kiseline u prvom mjesecu trudnoće su neuronalni deformiteti u razvoju fetusa, koji se njezinim kasnijim unosom ne mogu popraviti.

Folna kiselina i vitamini B6 i B12 imaju odlučujuću ulogu u razgradnji nusproizvoda u metabolizmu proteina, homocisteina. Kod visokih vrijednosti homo-

cisteina u krvi tijekom trudnoće nastaju deformiteti fetusa i prerani porođaji.

Visoke vrijednosti homocisteina u krvi udvostručuju rizik od srčanog udara i četverostruko povećavaju rizik od moždanog udara. Ubrzavaju i nastanak osteoporoze. Prema nekim istraživanjima uzimanje folne kiseline (prije nazivana vitamin B9) može spriječiti, ali i izlječiti displaziju epitela grlića maternice te neke promjene epitela treheje i bronha.

Svi vitaminii skupine B topivi su u vodi i teško se mogu pohraniti u tijelu pa se moraju stalno unositi punovrijednom prehranom (voće, povrće, integralni proizvodi, riba, meso) ili kvalitetnim vitaminskim pripravcima. ■

Bitka na rijeci Kalki jedan je od povijesnih događaja koji su dugoročno mijenjali tijek povijesti i čije su se posljedice odrazile na cijeli niz kasnijih događaja i procesa. Neki od njih osjećaju se čak i do današnjih dana...

BITKA NA KALKI 1223. (II. dio)

NOVI SMJER U POVIJESTI ISTOČNE EUROPE

Bitka na Kalki počela je dobro za slavenske postrojbe. No udarom konjaništva oslabili su svoje bokove što su Mongoli obilato iskoristili

U skladu s razlikama u ustroju vojski i naoružanju i taktika borbe istočne-europskih naroda u velikoj mjeri razlikovala se od taktike oklopljenih vitezova zapadne i srednje Europe. Uloga lakog i teškog konjaništva smatrana je jednako važnom, a primarno oružje i jednih i drugih bio je kratki, ali snažni luk i strijele, kojim su konjanici majstorski rukovali u punom trku konja. Umjesto snažnog frontalnog naleta konjanika u punom trku, nakon čega bi slijedio udar kopljem, bitke na istočne-europskim

ravnicama uvijek su započinjale brzim pokretima konjaništva koje je protivnika zasipalo strijelama iz nekoliko smjerova. Ovom taktikom služilo se isključivo lako konjaništvo jer se pouzdavalo u brzinu svojih konja i vještinu baratanja lukom. Teško je konjaništvo čekalo u pričuvu, a istu taktiku primjenjivalo je samo u rijetkim slučajevima. Tek kada je protivnik pretrpio tolike gubitke da je došlo do razbijanja njegova borbenog postroja i rasula borbenog morala, bitka se završavala iznenadnim i brzim napadom

teškog konjaništva i uporabom oružja za blisku borbu.

Probijeni bokovi

O samoj dinamici bitke na Kalki postoji vrlo malo relevantnih podataka. Pouzdano se zna da su ruske snage počele prijelaz preko rijeke ujutro 31. svibnja 1223., pod kišom mongolskih strijela, pri čemu su trpele velike gubitke. Unatoč tome, većina snaga uspjela je prijeći rijeku i započeti bitku s Mongolima, koja se u početku povoljno odvijala za

rusko-polovjecke snage. Ohrabreni početnim uspjesima, ruski zapovjednici nastavili su napad, razvukavši svoj borbeni postroj i oslabivši bokove. Nakon toga je uslijedio snažni udar mongolskog teškog konjaništva. Rusi ovaj udar nisu mogli izdržati, pa su odbačeni na obalu rijeke gdje su ih Mongoli potpuno uništili.

Nakon uništenja glavnine rusko-polovjeckih snaga, Mongoli su prešli rijeku i započeli opsadu kolskog logora koji su branile snage Mstislava Kijevskog. Opsada je trajala puna tri dana bez većih promjena situacije, a tada su Mongoli zatražili predaju Rusa jamčeći im nesmetani povratak u Kijev. Mstislav je pristao i predao logor Mongolima, nakon čega je ubijen zajedno s većinom svojih vojnika. Podaci o gubicima sukobljenih strana nikada nisu pouzdano utvrđeni, ali se procjenjuje da su rusko-polovjecki gubici bili iznad 20 000 pognulih (samo Kijevljana je ubijeno više od 10 000), dok se mongolski gubici niti približno ne mogu procijeniti.

Bitka na rijeci Kalki jedan je od povijesnih događaja koji su dugoročno mijenjali tijek povijesti i čije su se posljedice odrazile na cijeli niz kasnijih događaja i procesa. Konkretnije, posljedice nekih od povjesno-socijalnih procesa nastalih kao posljedica ruskog poraza na Kalki osjećaju se čak i do današnjih dana.

Unuk poput djeda

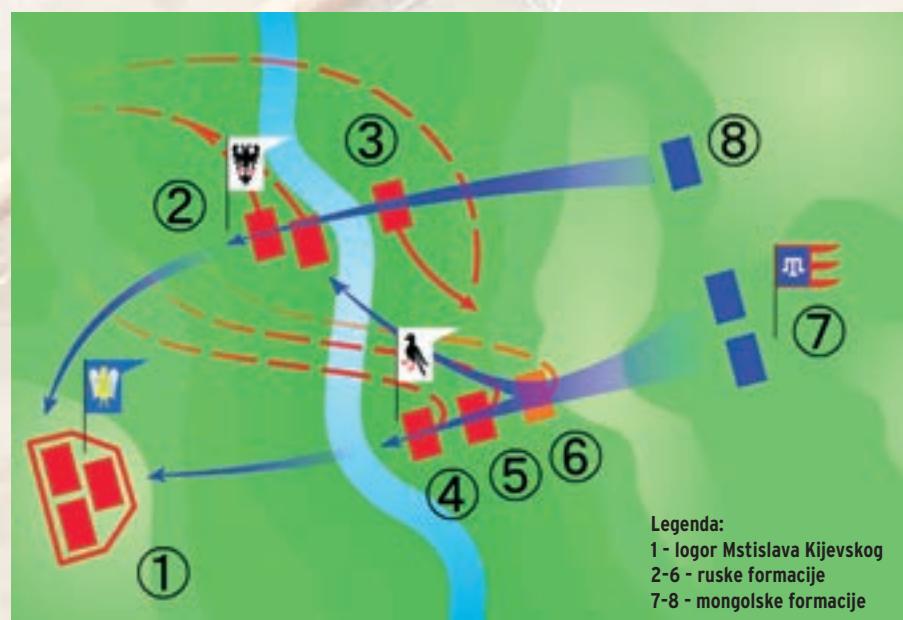
Neposrednih posljedica bitke u prvo vrijeme nije bilo. No razjedinjene, vojnički oslabljene ruske zemlje postale su lak plijen mongolskim osvajačima, zbog velikog suparništva ruske elite i nepovjerenja dodatno potenciranog porazom na Kalki. Konačni udarac Mongola nastupio je 1237. Njihova vojska od otprilike 150 000 ratnika pod vodstvom unuka Džingis-kana Batua započela je osvački pohod pokorivši prvo Povolšku Bugarsku, zatim Rjazansku Kneževinu, te redom sve ostale ruske zemlje. Golemo rusko prostranstvo palo je pod vlast Mongola. No, ruske kneževine zadržale su svoju formalnu upravu, pristavši na potpuno vazalstvo. Kako bi osigurali stvarnu vlast, Mongoli su u ruskim

kneževinama nastojali sačuvati feudalnu razdrobljenost. Zato su na različite načine poticali međusobno suparništvo i sukobe kneževa. Često su se njima koristili za vlastite pljačkaške prodore kojima su uništavali čitave oblasti, već u velikoj mjeri osiromašenih i opustošenih ruskih zemalja. Pokušaji zbacivanja mongolske dominacije u drugoj polovici XIII. stoljeća

države Estonija, Litva i Letonija). Daljnje širenje Teutonskog reda na područja sjevernoruskih kneževina zaustavio je tek Aleksandar Nevski nakon pobjede u bitki na Čudskom jezeru 1242.

Posljedice - razvoj nacija

Nesumnjivo najdalekosežnija posljedica koju je na svojevrsni način

u Jaroslavu, Vladimиру, Rostovu i Suzdalju samo su dodatno poslužili kao povod za potpuna razaranja tih ruskih gradova.

Napadi sa Zapada

Koristeći se činjenicom da su ruske zemlje potpuno oslabljene, osiromašene i pod dominacijom Mongola, te shvativši da Mongoli baš i neće na prvu ruku pohitati u pomoć svojim vazalima u slučaju neke prijetnje, ruskim zapadnim susjedima porasli su *aperiti* za novim teritorijalnim proširenjima, naravno, na račun ruskih kneževina. Litavski feudalci nasrnuli su na tzv. Crnu Rusiju, osvojivši je u potpunosti do 1263., a Švedani su se nastojali proširiti na cijeli Finski zaljev. Prodoru zapadnih susjeda odoljeli su jedino dobro utvrđeni gradovi Pskov i Novgorod. Najveća opasnost za sjevernoruske kneževine bio je Teutonski viteški red koji je u to vrijeme imao u posjedu veliki dio sjeverne Pruske, današnju sjevernu Poljsku, te široki pojaz uz obale Baltika (danas ga čine Baltičke

potaknula upravo bitka na rijeci Kalki) jest etnička podijeljenost ruskih plemena na sjeverni, južni i zapadni etnički prostor. U njima su formirani narodi s različitim putovima daljnog razvoja. Plemena koja su živjela između rijeka Oka i Volga i u sjevernom prostoru Povolja sa središtem u Vladimиру, formirala su u XIV. stoljeću ruski narod, ona koja su naseljavala prostor između Pripiatskih močvara i zapadne obale Dvine stvorila su bjeloruski, a plemena južnih oblasti sa središtem u Kijevu ukrajinski narod. Naravno, u XIV. je stoljeću prerano govoriti o ustroju naroda u njegovu današnjem poimanju. Razvoj suvremenih nacija *de facto* počinje tek nakon Vestfalskog mira u XVII. stoljeću. Činjenica jest da od tog vremena počinje razvoj velikih, ali različitih etničkih zajednica od kojih je svaka samostalno razvijala svoju kulturu, običaje, jezik i pismo, drugim riječima osnovne attribute koji i danas određuju nacionalni identitet. ■

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Informacije u srbijanskom tisku o bojevima za Tovarnik i Ilaču (III. dio)

Nakon prvih izvješća koja donose informacije o napredovanju JNA, u srpskom tisku su se ubrzo pojavile vijesti o velikim gubicima i kaosu u jedinicama JNA koje su iz Šida u Srbiji krenule preko Tovarnika prema Vukovaru. Spominje se tzv. prijateljska vatrica zrakoplovstva i artiljerije JNA po svojim jedinicama na području Tovarnika i Ilače, te nezadovoljstvo rezervista koji su smatrali da su "izdani" i izrazili nepovjerenje prema svom zapovjednom kadru. Posebno velike gubitke pretrpjela je oklopno-mehanizirana kolona JNA koju su noću s 21. na 22. rujna u Ilači napali hrvatski branitelji - manja skupina od 15-ak mještana i 18 pripadnika 1. gbr pristiglih iz Ilaka (podaci o tome u: Ratko Dragović Klek, *Nikad spominjani*, knj. 6, Zagreb, 2003., str. 71).

Tako novinar Borbe u izvješću iz Šida navodi:

Na granici između Hrvatske i Srbije u Šidu 'slegli' su se rezervisti iz mnogih gradova Srbije. Tu su još uvek, uprkos nastojanjima da se osvajanjem Tovarnika otvor prolaz prema Vinkovcima i Vukovaru. Da nešto nije u redu sa moralom srpskih vojnika, čija republika zvanično nije u ratu, ne govori samo tenkista koji je dovezao vozilo pred Skupštinu SFRJ. U to smo se uverili i u samom Šidu, gdje se ne može 'disati' od mobilisanih vojnika. Pogrešno bombardovanje avijacije po sopstvenim redovima (kažu da je to radila i artiljerija), jača otpor hrvatskih snaga u Tovarniku nego što se očekivalo, više poginulih i mnoštvo ranjenih, doprineli su, može se reći, totalnom haosu u redovima rezervista. Iz svih usta se čuje 'izdaja', 'izdaja', glasine o žrtvama se umnožavaju geometrijskom progresijom, što dovodi do odlaganja oružja i 'hvatanja pravca prema kući'. Preko dve hiljade Kragujev-

čana je već napustilo položaje. U ponedjeljak popodne mehanizovani bataljon Valjevaca je sa tehnikom krenuo prema Valjevu, ali je posle iznuđenog obećanja starešina da mogu otići bez posledica, ali i bez tehnike, pedesetak u iznajmljenom autobusu napustilo Šid. Sa onima koji su to učinili individualno, broj se penje na preko 300.

Pojava dezterterstva koju niko ne sprečava prisutna je iz časa u čas. Totalno nepoverenje prema starešinskom kadru, ne prihvatanje rata za koji kažu 'da nije njihov', što je osetio i načelnik Generalštaba Adžić, doživevši 'neprijatnost' u Šidu, manifestuje se i na taj način da i oni koji su ostali ne žele da idu na položaje. U ponedeljak, kasno popodne, u Šid je došao potpredsjednik Skupštine Srbije Pavić Obradović da vidi 'kakav je zastoj u odbrani srpskih interesa'. Po njemu 'vodi se totalni rat protiv Srbije i srpskog naroda, ali ima mnogo nerazumevanja u Srbiji za ovu situaciju'. On kaže da je stav zvanične Srbije jasan 'da treba pružiti maksimalnu pomoć svom narodu, jer ukoliko se ne shvati da se Srbija brani u Slavoniji i Krajini, dogodiće nam se Tuđman u Zemunu, Valjevu, Nišu... O prisutnim žrtvama Obradović kaže: 'Postoje dopuštene i nedopuštene žrtve. Sve žrtve koje su u funkciji odbrane srpskog naroda u Slavoniji i Baranji su dopuštene žrtve.' Rekao je da će ovih dana svakom građanu Srbije postati jasno koji su pravi ciljevi Srbije u odbrani srpskog življa. Kakvo je raspoloženje među rezervistima govore nam i reći nekih od njih.

- Dušan Petković iz Valjeva: 'Izdali su nas. Otišli smo grlom u jagode.'

- Željko Vasiljević, rezervni potporučnik iz Valjeva, koji se probijao da osloboди odsečene drugove, kaže: 'Borimo se da se vratimo kući. To je bila izdaja.'

Poslali su nas u koloni, a čekala nas je zaseda.'

- Zoran Gajić iz Valjeva koji se nalazi ranjen u bolnici u Sremskoj Mitrovici, kaže: 'Avioni su pobili ljudi. Šta da kažem drugo nego da je izdaja. Nije bilo starešina sa nama. Poručnik je u akciji upalio BVP i otiašao, kao da je pobegao.'

- Milan Pušić, ranjen u bolnici u Sremskoj Mitrovici: 'Izdaja nego šta. Ostali smo bez starešina dva dana odsečeni. Samo sreća nas je spasila i hrabri drugovi. Bili smo spremni da aktiviramo bombe i poubijamo se.' (D. Todorović, "Glasine o izdaji", Borba, sreda, 25. septembar 1991., str. 5).

O zasjedi u koju je jedinica JNA upala kod Ilače govorи izjava "Momira G., rezervista artiljera iz Kragujevca koji je zadobio povrede od minobacača u nedeljnim okršajima blizu Tovarnika": Negde oko 18 sati, krećući se maršrutom Tovarnik – Sremske Laze, na ulazu u prvo naseljeno mesto (Ilača) zaustavila nas je jaka raketna i minobacačka vatrica, koja je precizno gađala po našim vozilima. Ubrzo su počela dejstva snajperista, pešadijske vatre i protivtenkovskih mina od protivničke strane. Nikako nismo uspevali da stupimo u vezu sa našom pešadijom i protivoklopnom zaštitom, ali smo uspeli da otkrijemo položaj minobacača, uključimo oruđe i počeli smo da se branimo. Međutim, u tim trenucima iza nas su počele dejstvovati naše jedinice minobacačkom vatrom. Smatrajući da gađaju neprijateljske redove gađali su nas. Zahvaljujući drugovima Pešiću i Zlatkoviću izvučen sam sa položaja, prebačen sutradan u Šid, a zatim u Sremsku Mitrovicu. ("Haotično u borbu", Borba, četvrtak, 26. septembar 1991., str. 4.) ■

*U sljedećem broju: Informacije u srpskom tisku o bojevima za Tovarnik i Ilaču (IV. dio)

Lipa moja

Ej, Lipa moja,

bilo je to neko baš turobno vrime

i puno se prolilo suza

da bi svoje sačuvala ime.

Imala si vatreno krštenje

i bilo je biti il' ne biti

a mnogi te ni željeli nisu

to nikako ne smijemo kriti.

Gorila su sela i gradovi

stradalo je dite koje se tek rodio

ali sve je tribalo izdržat'

kad se radi o tvojoj slobodi.

Zato Lipa moja, nemoj strahovati

da ćeš ikad ti ostati sama

sinovi te tvoji nikad ne izdaju

mi smo uvik s tobom i ti si s nama.

Ivan PELJIĆ

POMORSKA BAZA SPLIT

*Pjesma je napisana u povodu
obljetnice međunarodnog
priznanja Republike Hrvatske*

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Sarajevska cesta 7, 10 000 Zagreb ili na e-mail: hrvojnik@mohr.hr

**15. siječnja 1992.
12 europskih država priznalo
samostalnost Republike Hrvatske**

Cijelu je Hrvatsku 15. siječnja 1992. zahvatilo neopisivo slavlje. Europska zajednica, koju je tada činilo 12 država, objavila je u Bruxellesu zajedničku Odluku o priznaju suvereniteta i neovisnosti Republike Hrvatske.

Povijesni put u hrvatsku samostalnost formalno je počeo 25. lipnja 1991., kada je Sabor RH jednoglasno izglasao Deklaraciju o samostalnosti Hrvatske. Republika Hrvatska i službeno je postala samostalna suverena država, a šesteročlana federalna jugoslavenska zajednica tada je i pravno prestala postojati. Istodobno je zatraženo međunarodno priznanje. Budući da je nekoliko sati poslije identičnu odluku o samostalnosti donijela i Skupština Slovenije dvije su se republike međusobno priznale. Nakon toga uslijedio je kratkotrajni rat u Sloveniji, ali i neki od najtežih mjeseci u povijesti Lijepe Naše. Hrvatskoj je suverenost i neovisnost, 31. srpnja 1991., prvi priznao parlament Republike Litve, države koja je u to vrijeme vojevala sličnu političku borbu izlaska iz SSSR-a. Međunarodno

priznanje Hrvatske bilo je pitanje njezina opstanka i tema mnogih neuspjelih pregovora. Međunarodna zajednica neprestano je govorila o građanskom ratu i zatvarala oči nad stvarnom situacijom. Neprijeporna je istina da je Hrvatska u danima velikosrpske agresije bila sama, nepriznata i osuđena na propast. Europa i svijet nisu s oduševljenjem dočekali Odluku Sabora RH i Skupštine Slovenije, jer su međunarodni čimbenici još uvijek kao lijek za staru, predlagali nekakvu novu Jugoslaviju. Novim državama su nametnuti tromjesečni moratorij na priznanje i embargo na uvoz oružja. Zato se bitka za priznanje osim na vojnoj vodila i na diplomatskoj bojišnici. Velika prekretnica dogodila se 19. prosinca 1991. kada je njemačka Vlada, uz veliko zalaganje kanclera Kohla i ministra Genschera, najavila diplomatsko priznanje Hrvatske i Slovenije. Istoga dana, bez ikakve zadrške, to je učinio i Island. U dugom hodu prema hrvatskom međunarodnom legalitetu osim Njemačke bitnu ulogu imali su papa Ivan Pavao II., te austrijski državnici Vranicki i Mock. Papa Ivan Pavao II. odlučno se suprotstavljao velikosrpskoj agresiji i izričito tražio da "njegova voljena Hrvatska" dobije međunarodno priznanje. Sveta Stolica je 13. siječnja

1992., dva dana prije zemalja EZ, priznala Republiku Hrvatsku, poželjevi "duhovni i stvarni napredak svega njezina pučanstva". U promjeni svjetskog ponašanja prema Hrvatskoj važna je bila odluka Badinterove komisije koja je utvrdila da se "SFRJ raspala" i da se međurepubličke granice u Jugoslaviji smatraju međudržavnima. Prije povijesnog 15. siječnja, Hrvatsku je samostalnost već potvrdilo 19 zemalja, a dva dana poslije, 17. siječnja, Hrvatsku je službeno posjetio talijanski predsjednik Francesco Cossiga pa su se hrvatska zastava i himna prvi put vidjele i čule kao simbolična obilježja suverene i međunarodno priznate države. Početkom travnja Hrvatsku su priznale i Sjedinjene Američke Države, a zatim je u svibnju crveno, bijelo, plavi barjak izvešen i na jarbol pred zgradom Ujedinjenih naroda u New Yorku. Time je Hrvatska ušla u zajednicu slobodnih naroda svijeta kao 178. punopravna članica Ujedinjenih naroda. Bio je to samo početak dugog puta do potpune slobode i teritorijalne samostalnosti koju je Hrvatska izborila snagom vlastitih vojnih postrojbi brojnim akcijama od kojih su najveće Bljesak i Oluja, te mirnom reintegracijom Hrvatskog Podunavlja 1997. godine.

Leon RIZMAUL

Plaketa Hrvatsko vojno učilište "Petar Zrinski"

Plaketa HRVATSKO VOJNO

UČILIŠTE "PETAR ZRINSKI" je okomito ovalnog oblika dimenzija 71 x 59 mm i debljine 2 mm.

Pozlaćeni obrub ovala plakete podijeljen je na dva dijela s crno emajliranim podlogama povezanim pozlaćenim troprutim pleterom. Na gornjem dijelu obruba plakete izведен je pozlaćeni natpis: **HRVATSKO VOJNO UČILIŠTE**, a na donjem: •**PETAR ZRINSKI**•. Središnji dio plakete, pozlaćeni znak Hrvatskog vojnog učilišta, izведен je posebno iznad pozlaćene podloge. Ovaj znak izveo je autor Božo Kokan u Zagrebu 1993. godine i predstavlja u svojoj temeljnoj poruci par orlovih krila povijesnog grba hrvatske plemićke obitelji Zrinski, a čije se

izvođešte nalazi još u plemićkom grbu Šubića Bribirskih. Kako je par orlovih krila bio i dio grba Petra Zrinskog, njihova savršena geometrijska izvedba na znaku Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" našla su potpunu potvrdu. Unutar krila koja štite središnji prikaz jest mač s oštricom okrenutom prema dolje, a preko oštice mača izведен je pozlaćeni hrvatski grb s poljima emajliranim u boji, dok je iznad grba lenta s natpisom **HVU**.

Na točkasto obrađenoj poledini nalazi se natpis: IKOM ZAGREB.

Podložni dio za plaketu je od tamnocrvenog baršuna i može se podignuti.

Pločica za tekst je dimenzija: 65 x 20 x 1 mm, a kutija plakete 139 x 179 x 23 mm.

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Leida Parllov (leida.parlov@mohr.hr), Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisk: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2011.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

asboinu.blog.hr

web info

Došlo je vrijeme da u ovoj rubrici predstavimo jedan blog. Zove se Bitke kroz povijest, a autor je anoniman, nazvao se Athumanunh. Nažalost, izgleda da je blog zaključen, zadnji upis je iz siječnja 2010. Kažemo **nažalost** jer je autor tijekom nekoliko godina na svoj blog stavio zaista veliku količinu podataka o bitkama, vojskama, postrojbama, utvrdama, iz gotovo svih povijesnih razdoblja... Bez obzira na različite izvore, svi su tekstovi zanimljivi za čitanje, a ima materijala za višednevnu zabavu. Vi što volite šarenilo i dizajn, nemojte očekivati mnogo. Ipak, uz tekstove su često priložene i karte, slike, nacrti i slično. Iza adrese **asboinu.blog.hr** krije se nešto više od običnog bloga, skup povijesnih materijala koji zaista vrijedi pogledati. Tko zna, možda se Athumanunh opet javi...

D. VLHOVIĆ

Natko Zrnić-Dim

www.hrvatski-vojnik.hr